

คู่มือ

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการประเมินผล
การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน
สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเป็นการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งกำหนดให้มีการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เสร็จสิ้นภายในสี่สัปดาห์นับแต่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ คู่มือเล่มนี้จึงเป็น แนวทางในการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและมีตัวอย่างแบบประเมินผล ซึ่งอำเภอ สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ที่มีความแตกต่างกันในด้านสังคม เศรษฐกิจ และ สภาพแวดล้อม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของราษฎรในหมู่บ้าน เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาประเมินผลงาน ผู้ใหญ่บ้าน

กรมการปกครองหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งจะได้เตรียมความพร้อมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ในโอกาสต่อไป

ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน
สำนักบริหารการปกครองท้องที่
กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

	หน้า
เรื่อง	
คำนำ	
บทที่ ๑ ที่มาและความสำคัญ	๑
บทที่ ๒ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และวิธีการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน	๓
บทที่ ๓ หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙	๕
บทที่ ๔ วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน	๘
บทที่ ๕ บทนิยามหรือความหมายในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๓
บทที่ ๖ - แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน	๓๓
- แนวทางการประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน	๓๙
- แนวทางการประเมินผลตามหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๔๒
- แนวทางการประเมินผลด้านความพึงพอใจการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน	๕๐
- แบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎร	๕๕
ภาคผนวก	
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙	๕๙
- แบบพิมพ์ที่ใช้ในการประเมินผล	๖๒
- ตัวอย่างการบันทึกผลการปฏิบัติงานและแบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน	๗๑
- ตัวอย่างแบบรายงานข่าว, แบบรายงานข่าว และแบบรายงานข่าว (แจ้งเบาะแส)	๗๓
- การนับวันเข้ารับการประเมินผล ตามข้อ ๑๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน	๗๗
- การนับวันเข้ารับการประเมินผล ตามข้อ ๖ ของของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน	๗๘
- ถาม-ตอบ ประเด็นเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙	๘๑
- เรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๘๔

บทที่ ๑

ที่มาและความสำคัญ

กำนันผู้ใหญ่บ้านนับได้ว่าเป็นสถาบันที่มีความผูกพันกับสังคมไทยมาช้านาน โดยได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และดำรงอยู่มาจนถึงทุกวันนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงทั้งที่มาและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ตลอดเวลา

ในเรื่องที่มาของกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติให้ผู้ใหญ่บ้านมาจากการ “เลือก” ของประชาชนในหมู่บ้าน ในขณะที่กำนันให้มาจากการ “คัดเลือกตนเอง” ของผู้ใหญ่บ้าน การมีที่มาลักษณะเช่นนี้ทำให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีความเข้าใจว่าตนเองเป็น “ผู้แทน” ของประชาชนในตำบลและหมู่บ้านเช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ ได้แก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านจากวาระ ๕ ปี เป็นให้ดำรงตำแหน่งจนอายุครบ ๖๐ ปี และกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านรวมถึงกำนัน เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญ จึงได้มีการกำหนดมาตรการในการควบคุม ดูแลอย่างเข้มงวด เช่น การลงทะเบียนวิทยุเช่นเดียวกับข้าราชการ นอกจากนี้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ (๑๑) ได้กำหนดเหตุที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งว่า “ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก ๕ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” ทั้งนี้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ระบุให้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งรวมถึงกำนัน เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนภูมิภาค อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวกในสังคม การสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน การประสานอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในการติดต่อขอรับบริการ จากส่วนราชการต่างๆ การรับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อนทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรแจ้งต่อทางราชการเพื่อให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการในพื้นที่ การดูแลให้ราษฎรในพื้นที่ปฏิบัติตามกฎหมาย การอบรมชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์ รวมถึงปฏิบัติการกิจกรรมนโยบายรัฐบาลหรืองานอื่นตามกฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่บ้านยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ ทำให้ผู้ใหญ่บ้านนั้น มีความสำคัญในการปกครองที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐเอง และหน่วยงานของรัฐกับประชาชน เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่ต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่แล้ว กำนันผู้ใหญ่บ้าน ยังเป็นตัวแทนของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ทุกกระทรวง ทบวง กรม ตามที่กฎหมายกำหนด และยังเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เช่น เป็นตัวแทนของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่มีได้ถ่ายโอนไปให้ท้องถิ่น ดำเนินการอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับความอาญา ในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามมาตรา ๒ (๑) (๑๖) มาตรา ๗๒ และมาตรา ๙๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎรในท้องที่ รวมถึงการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ พระราชบัญญัติการรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่นๆ ที่ให้อำนาจกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นการเฉพาะ และการปฏิบัติงานภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น นำนโยบายที่สำคัญของรัฐ หรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล

การดำรงอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญอย่างมาก เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นผู้เสนอความต้องการของราษฎรในท้องที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประสานงานตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมาย และอำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด แต่เป็นการมีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุน ร่วมมือประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการดำเนินการนโยบายบริการสาธารณะที่ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ในขณะที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลด้านการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อย จากอำนาจความเป็นธรรม รวมถึงการเสริมสร้างความมั่นคงในตำบลและหมู่บ้านเป็นหลัก

ดังนั้น เมื่อเห็นความสำคัญของสถาบันกำนันผู้ใหญ่บ้าน การคงอยู่ของสถาบันดังกล่าวภายใต้กระแสความผันผวนทางการเมืองดังที่ได้กล่าวแล้ว ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ (๑๑) ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ต้องการประเมินขีดความสามารถที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล ซึ่งจะเป็นการวัดเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับความคาดหวังที่กำหนดไว้ในรูปแบบวัตถุประสงค์ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

บทที่ ๒

**จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน****จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน**

ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ความมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

๑. เพื่อเป็นมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นเวลายาวนาน จนถึงอายุ ๖๐ ปี จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันการปฏิบัติหน้าที่ที่หย่อนยาน และไม่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

๒. เพื่อทราบผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นตัวกำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมควรที่จะดำรงตำแหน่งต่อไปหรือไม่ เนื่องจากใน มาตรา ๑๔ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่ง หากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก ๕ ปีนับแต่วันที่เข้ารับแต่งตั้ง

๓. เพื่อทราบข้อเด่นข้อด้อยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในผลการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ประเมินผลสามารถระบุ จุดเด่น จุดด้อยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ ทั้งนี้ เพื่อนำมาส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และพิจารณามาตรฐานการแก้ไขปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๔. เพื่อทราบระดับศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การประเมินผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้ทราบ ระดับความสามารถที่แฝงอยู่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งจะนำมาพัฒนาและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ทั้งยังช่วยให้วางแผนและพัฒนาให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสามารถปฏิบัติงานและบูรณาการ งานในพื้นที่อย่างเต็มความสามารถ

๕. เพื่อเสริมสร้างและรักษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในฐานะเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง โดยการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ดีขึ้น และรักษาระดับของผลการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับมาตรฐานที่ทางราชการต้องการและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องที่

๖. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชน เห็นถึงความสำคัญของระบบการเมือง สังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบ ของการรับฟังความเห็นของประชาชน จะช่วยให้ประชาชนเรียนรู้การมีส่วนร่วมในการประเมินผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านของตนเอง

วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการประมวลวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน สามารถจำแนกได้หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ วิธีที่ยึดผลสำเร็จของงานหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก คุณลักษณะของบุคคลเป็นหลัก และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบผสมผสาน ซึ่งแต่ละวิธีก็จะมีวิธีการกล่าวถึงเรื่องการให้คะแนนด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งนี้อาจพิจารณาในรายละเอียดเบื้องต้นดังนี้

๑. วิธีที่ยึดผลสำเร็จของงานหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก เน้นผลสำเร็จของงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประกอบด้วย วิธีการจัดบันทึกปริมาณงาน วิธีทดสอบผลงาน วิธีการประเมินตามผลงาน

๒. วิธีที่ยึดคุณลักษณะของบุคคลเป็นหลัก เน้นคุณลักษณะความเป็นผู้นำ คุณลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะที่ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอ และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ทั้งนี้ กรมการปกครองได้นำหลักการดำเนินงานตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประเมินคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำด้วย

๓. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบผสมผสาน เน้นผลสำเร็จของงานและพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานหรือสมรรถนะที่ทำงานให้สำเร็จ (ปริมาณและคุณภาพ) ประกอบด้วย การประเมินแบบ ๓๖๐ องศา วิธีการประเมินแนวใหม่ที่เน้นและวิธีการประเมินแบบที่เน้นการวางแผนงาน กับวิธีการประเมินผลพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประเมินผลผลสำเร็จของงาน พฤติกรรมการปฏิบัติงานของพนักงาน วิธีการประเมินโดยใช้ดัชนีวัดผลงานหลักผสมกับวิธีการประเมินแบบ ๓๖๐ องศาที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ

เกณฑ์และวิธีประเมินผล ใช้วิธี “การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบองค์รวม” รูปแบบการประเมินเป็นแบบผสมผสาน (Hybrid Approach/Hybrid System) เน้นผลสำเร็จของงาน และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือสมรรถนะที่ทำงานให้สำเร็จ โดยมีดัชนีชี้วัดทั้งจากผลงานหลัก (KPI) ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ด้านความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในการเป็นผู้นำและการนำหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปฏิบัติตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการปฏิบัติงาน เป็นการกระตุ้นการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้สามารถปฏิบัติงานบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชนได้อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และเต็มภาคภูมิ

บทที่ ๓

หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๔ (๑๑) กำหนดว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก ๕ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
๒. ให้นายอำเภอจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้
 - ๒.๑ ประเมินผลผู้ใหญ่บ้านทุก ๔ ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่ง ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ ๑๔ (ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง)

๒.๒ ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายใน ๔๕ วันนับแต่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล (ข้อ ๑๖)

ในการประเมินผลต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ต้องมีการประเมินผล

๓. คณะกรรมการประเมินผล จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย (ข้อ ๗)
 - ๓.๑ นายอำเภอ เป็นประธาน
 - ๓.๒ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือกำนันในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ
 - ๓.๓ ปลัดอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ
๔. โดยการประเมินผลต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ด้าน ดังนี้ (ข้อ ๑๑)
 - ๔.๑ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล
 - ๔.๒ ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 - ๔.๓ ด้านความพึงพอใจ

โดยให้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ทั้งนี้ ต้องให้ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อประกอบการประเมินผลด้วย

๕. ขั้นตอนการประเมินผล
 - ๕.๑ ประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี นับแต่วันได้รับการแต่งตั้ง (กรณีประเมินผลครั้งแรก) หรือประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ ๖

สำหรับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ประเมินผลครั้งแรกภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ระเบียบมีผลใช้บังคับ ครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ ๑๖

โดยให้นายอำเภอดำเนินการประกาศกำหนดให้มีการประเมินผล และปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมิน ประกาศอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน
๒. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล
๓. กำหนดวัน และสถานที่ส่งรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน

โดยส่งประกาศดังกล่าวให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย (ข้อ ๘)

๕.๒ หากผู้เข้ารับการประเมินผลผู้ใดเห็นว่า ตนอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม อันเนื่องมาจากคณะกรรมการประเมินผลให้ยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อขอเปลี่ยนกรรมการประเมินผลพร้อมชี้แจงข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อนายอำเภอภายใน ๓ วันนับแต่วันที่รับแจ้ง และนายอำเภอต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ถือเป็นที่สุด (ข้อ ๙)

๕.๓ ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาจากผลรวมที่ประเมินผลในระดับ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” (ข้อ ๑๓)

- หากผลการประเมินในระดับ “ผ่าน” รวมกันไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินทั้งหมดที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าไม่ผ่านการประเมินผล และให้คณะกรรมการประเมินผลบันทึกรายงานการประเมินผล และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเสนอนายอำเภอเพื่อพิจารณาดำเนินการประกาศผลการประเมิน (ข้อ ๑๓)

- กรณีผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอปิดประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย (ข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง)

- กรณีไม่ผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอปิดประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย และให้นายอำเภอออกคำสั่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันประกาศผลการประเมิน (ข้อ ๑๔ วรรคสอง)

๕.๔ ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผล และได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ผลการประเมิน โดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผลภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาคำอุทธรณ์ (ข้อ ๑๕)

- หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งและรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอนายอำเภอเพื่อออกคำสั่ง

- หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมรายงานความเห็นและเหตุผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาคำอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

ขั้นตอนการประเมินผล

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๔ (๑๑)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เริ่มมี
ผลใช้บังคับวันแรก ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ประเมินทุกสี่ปีนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง หรือวันที่
นอ. ประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ ๑๔
ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน ข้อ ๖

ผลยุบ. ที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ
ให้ประเมินครั้งแรกภายในสี่สิบห้าวันนับแต่ระเบียบฯ
มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมิน
ทุกสี่ปีนับแต่วัน นอ. ประกาศให้ผ่านการประเมิน ข้อ ๑๖

นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล ข้อ ๗

- นายอำเภอ เป็นประธาน
- หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ/กำนัน./เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นกรรมการ ๑ คน
- ปลัดอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ ๑ คน

นายอำเภอประกาศให้มีการประเมินผล ข้อ ๘

ประเมินผล ๓ ด้าน ข้อ ๑๑

๑. การปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล
๒. คุณลักษณะความเป็นผู้นำและหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๓. ความพึงพอใจ

การรับฟังความคิดเห็นของราษฎร
ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ข้อ ๑๒

คณะกรรมการประเมินผลพิจารณา ข้อ ๑๓

ผ่าน / ไม่ผ่านการประเมิน

นายอำเภอประกาศผลและแจ้งผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ ข้อ ๑๔

กรณีไม่ผ่านการประเมินนายอำเภอออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ข้อ ๑๔

ผู้ถูกประเมิน มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผล ข้อ ๑๕

บทที่ ๔

วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

3 วัน

* นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล (ระเบียบฯ ข้อ ๗) และประกาศให้มีการประเมินผล และปิดประกาศภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี หรือปิดประกาศนับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล ตามข้อ ๑๔ (ระเบียบฯ ข้อ ๖) และให้นายอำเภอส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบนับแต่วันปิดประกาศ (ระเบียบฯ ข้อ ๘ และข้อ ๘ วรรคสอง)

3 วัน

* ผู้เข้ารับการประเมินผลร้องคัดค้านขอเปลี่ยนตัวกรรมการประเมินผลต่อนายอำเภอ ภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ผู้เข้ารับการประเมินผลได้รับทราบ (ระเบียบฯ ข้อ ๙)

3 วัน

* ให้นายอำเภอวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่รับคำร้องคัดค้าน

7 วัน

* ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประเมินผล ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่นายอำเภอส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินทราบ หรือวันที่นายอำเภอวินิจฉัยคำร้องคัดค้านแล้วเสร็จ เพื่อให้คณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์ วิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น และให้คณะกรรมการฯ แจ้งเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

29 วัน

* กรรมการประเมินผลลงพื้นที่รับฟังความเห็นของราษฎร (ระเบียบฯ ข้อ ๑๒)
 * นายอำเภอจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประเมินผลเพื่อพิจารณาการประเมินผลลงมติ (ระเบียบฯ ข้อ ๑๓)
 * คณะกรรมการประเมินผล บันทึกรายงานการประเมินผลฯ เสนอต่อนายอำเภอ (ระเบียบฯ ข้อ ๑๓ วรรคสอง)
 * ให้นายอำเภอประกาศผลการประเมินฯ ณ ที่ว่าการอำเภอ / ที่ทำการกำนัน / ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และแจ้งผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ
 * กรณีไม่ผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันประกาศผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะห้วงเวลาการประเมินผลฯ ภายในกำหนดเวลา 45 วันในการประเมินผลครั้งแรก ตามข้อ ๑๖ ของระเบียบฯ

เดือนธันวาคม 2559

อังคาร	20
พุธ	21
พฤหัสบดี	22
ศุกร์	23
เสาร์	24
อาทิตย์	25
จันทร์	26
อังคาร	27
พุธ	28
พฤหัสบดี	29
ศุกร์	30
เสาร์	31

วันที่ 20 - 22 ธันวาคม 2559
 นอ. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล (ระเบียบฯ ข้อ 7) และประกาศให้มีการประเมินผล และปิดประกาศภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ ผอ.บ. ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี และส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ (ระเบียบฯ ข้อ ๘ วรรคสอง) หมายเหตุ ผอ.บ. ที่ได้รับการแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนวันที่ระเบียบฯ นี้ มีผลใช้บังคับ

วันที่ 23 - 25 ธันวาคม 2559
 ผู้เข้ารับการประเมินผลร้องคัดค้านขอเปลี่ยนตัวกรรมการประเมินผล ต่อ นอ. ภายใน 3 วันนับแต่วันที่ผู้เข้ารับการประเมินผลได้รับแจ้ง (ระเบียบฯ ข้อ ๙)

วันที่ 26 - 28 ธันวาคม 2559
 ให้ นอ. วินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 3 วันนับแต่วันที่รับคำร้องคัดค้าน

วันที่ 29 ธันวาคม 2559 - 4 มกราคม 2560
 ให้ นอ. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประเมินผล ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ นอ. ส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ หรือวันที่ นอ. วินิจฉัยคำร้องคัดค้านแล้วเสร็จ เพื่อให้คณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์วิธีการประเมินผล วิจัยรับฟังความคิดเห็น และให้คณะกรรมการฯ แจ้งเกณฑ์การประเมินผล ให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

เดือนมกราคม 2560

อาทิตย์	1
จันทร์	2
อังคาร	3
พุธ	4
พฤหัสบดี	5
ศุกร์	6
เสาร์	7

วันที่ 5 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2560

เดือนมกราคม ๒๕๖๐

อาทิตย์	๘
จันทร์	๙
อังคาร	๑๐
พุธ	๑๑
พฤหัสบดี	๑๒
ศุกร์	๑๓
เสาร์	๑๔
อาทิตย์	๑๕
จันทร์	๑๖
อังคาร	๑๗
พุธ	๑๘
พฤหัสบดี	๑๙
ศุกร์	๒๐
เสาร์	๒๑
อาทิตย์	๒๒
จันทร์	๒๓
อังคาร	๒๔
พุธ	๒๕
พฤหัสบดี	๒๖
ศุกร์	๒๗
เสาร์	๒๘
อาทิตย์	๒๙
จันทร์	๓๐
อังคาร	๓๑

เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พุธ	๑
พฤหัสบดี	๒

วันที่ 5 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2560

- กรรมการประเมินผลลงพื้นที่รับฟังความเห็นของราษฎร (ระเบียบฯ ข้อ 12)
- นอ. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาการประเมินผลลงมติ (ระเบียบฯ ข้อ 13)
- คณะกรรมการฯ บันทึกรายงานผลการประเมินฯ เสนอต่อ นอ. (ระเบียบฯ ข้อ 13 วรรคสอง)
- ให้ นอ. ประกาศผลการประเมินฯ ณ ที่ว่าการอำเภอ / ที่ทำการ กน. / ที่ทำการ ผอ.อบ. และแจ้งผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ
- กรณีไม่ผ่านการประเมินผล ให้ นอ. ออกคำสั่งให้พ้นตำแหน่ง นับแต่วันประกาศผลการประเมิน

หมายเหตุ ระยะเวลาดำเนินการ 29 วัน

เพื่อให้ นอ. ใช้ดุลยพินิจบริหารจัดการให้สอดคล้องกับพื้นที่

ปฏิทินการปฏิบัติการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ภายในกำหนด ๔๕ วัน
(ในการประเมินผลครั้งแรก) ตามระเบียบข้อ ๑๖
ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้
มีผลใช้บังคับ (ระเบียบนี้ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙)

๓ วัน

๒๐ - ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

นอ. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล (ระเบียบฯ ข้อ ๗) และประกาศให้มีการประเมินผล และปิด
ประกาศภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ ฅณบ. ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี และส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ
นับแต่วันปิดประกาศ (ระเบียบฯ ข้อ ๘ และข้อ ๘ วรรคสอง)

๓ วัน

๒๓ - ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

ผู้เข้ารับการประเมินผลร้องคัดค้านขอเปลี่ยนตัวกรรมการประเมินผล
ต่อ นอ. ภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ผู้เข้ารับการประเมินผลได้รับทราบ

๓ วัน

๒๖ - ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

ให้ นอ. วินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 3 วันนับแต่วันที่รับคำร้องคัดค้าน

ปฏิทินการปฏิบัติการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ภายในกำหนด ๔๕ วัน
(ในการประเมินผลครั้งแรก)

๗ วัน

29 ธันวาคม 2559 – 4 มกราคม 2560

ให้ นอ. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประเมินผล ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ นอ. ส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ หรือวันที่ นอ. วินิจฉัยคำร้องคัดค้านแล้วเสร็จ เพื่อให้คณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์ วิธีการประเมินผลวิธีรับฟังความคิดเห็น

๒๙ วัน

5 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2560

- กรรมการประเมินผลลงพื้นที่รับฟังความเห็นของราษฎร (ระเบียบฯ ข้อ 12)
- นอ. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประเมินผล เพื่อพิจารณาการประเมินผลลงมติ (ระเบียบฯ ข้อ 13)
- คณะกรรมการฯ บันทึกรายงานผลการประเมินฯ เสนอต่อ นอ. (ระเบียบฯ ข้อ 13 วรรคสอง)
- ให้ นอ. ประกาศผลการประเมินฯ ณ ที่ว่าการอำเภอ / ที่ทำการ กน. / ที่ทำการ ผอ.บ. และแจ้งผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ
- กรณีไม่ผ่านการประเมินผล ให้ นอ. ออกคำสั่งให้พ้นตำแหน่งนับแต่วันประกาศผลการประเมิน

หมายเหตุ ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผล และได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ผลการประเมิน โดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฯ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งให้คณะกรรมการฯ พิจารณาคำอุทธรณ์

- หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งและรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอ นอ. เพื่อออกคำสั่ง

- หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมรายงานความเห็นและเหตุผลให้ ผวจ. พิจารณาคำอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของ ผวจ. ถือเป็นที่สุด

บทที่ ๕

บทนิยามหรือความหมายในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้น ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศราชกิจจานุเบกษา โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

เนื่องจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดบทเฉพาะกาลไว้ในมาตรา ๑๔ ว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑) ใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือด้วยเหตุอื่น ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิได้กำหนดให้ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ระเบียบนี้จึงไม่ใช้บังคับกับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง ก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“คณะกรรมการประเมินผล” หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

“ผู้เข้ารับการประเมินผล” หมายความว่า ผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ให้มีการประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบสี่ปี ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ดำเนินการประเมินผลทุกสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ ๑๔

การประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ต้องมีการประเมินผล

อธิบาย

๑) ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี นายอำเภอต้องจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ครั้งแรก ภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี

ตัวอย่าง

นายอำเภอได้มีคำสั่งแต่งตั้ง นายหนึ่ง สองสาม เป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ จะดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ นายอำเภอต้องจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่วันแรก ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ (วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ เป็นวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ)

๒) ส่วนการประเมินผลในครั้งถัดไป ให้ดำเนินการประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล กล่าวคือ เมื่อนายอำเภอได้ประกาศผลการประเมินของผู้เข้ารับการประเมินผลให้ “ผ่าน” ตามข้อ ๑๔ แล้ว ในการประเมินผลในครั้งถัดไป ให้ดำเนินการประเมินผลผู้ใหญ่บ้านคนเดิม เมื่อดำรงตำแหน่งครบทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลในครั้งที่ผ่านมา

ตัวอย่าง

เมื่อนายอำเภอได้ประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” การประเมิน ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ หากผู้ใหญ่บ้านคนเดิมดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ให้นายอำเภอจัดให้มีการประเมินผล โดยต้องเริ่มประกาศให้มีการประเมินผล ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล ตามข้อ ๑๔ ต้องดำเนินการให้เสร็จภายในกำหนด ๔๕ วัน ตามข้อ ๖ วรรคสอง)

ข้อ ๗ ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือกำนันในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

อธิบาย

๑) นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ

๒) กรรมการประเมินผล ได้แก่ เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ ที่ดินอำเภอ ฯลฯ หรือกำนันในพื้นที่ตำบลที่มีการประเมินผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน ๑ คน

๓) ปลัดอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ หมายถึง ปลัดอำเภอประจำตำบล หรือปลัดอำเภอฝ่ายบริหารงานปกครอง หรือปลัดอำเภอที่นายอำเภอเห็นชอบ เป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวน ๑ คน

ให้นายอำเภอออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตาม แบบ ป.ผญ. ๒

ข้อ ๘ ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอดำเนินการประกาศกำหนดให้มีการประเมินผล และปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่เข้ารับการประเมินผล ในประกาศอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ชื่อผู้เข้ารับการประเมินผล

๒. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล

๓. กำหนดวัน และสถานที่ส่งรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ให้นายอำเภอส่งประกาศตามวรรคหนึ่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย

อธิบาย

ให้นายอำเภอจัดทำประกาศ เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ป.ผญ. ๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ชื่อและนามสกุลของผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล (ข้อ ๖ และข้อ ๑๖ ของระเบียบฯ)

๒) ก่อนการประกาศให้มีการประเมินผล ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลจากหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือกำนันในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นกรรมการ จำนวน ๑ คน และปลัดอำเภอ ๑ คน เป็นกรรมการและเลขานุการ

๓) ให้นายอำเภอกำหนดวัน และสถานที่ ให้ผู้เข้ารับการประเมินผล ส่งสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรืออุปกรณ์อื่นใดทำนองเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผล อาทิ สมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน แต่ละคน สมุดบันทึกการตรวจราชการของหมู่บ้าน ตำบล สมุดบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบล การประชุมราษฎรในหมู่บ้านหรือการประชุมร่วมกับส่วนราชการต่างๆ หรือหลักฐานอื่นๆ ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการ ซึ่งอย่างน้อยควรมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับวัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน สรุปรายละเอียดและผลของงานที่ปฏิบัติหรือเอกสาร และอุปกรณ์อื่นใด เช่น ประกาศเกียรติคุณ หนังสือชมเชย ภาพถ่าย เป็นต้น

วิธีการดำเนินการ

ให้นายอำเภอปิดประกาศการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ป.ผญ. ๑ และสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ป.ผญ. ๒ และปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล และส่งประกาศการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ป.ผญ. ๑ ให้ผู้ใหญ่บ้านที่ต้องเข้ารับการประเมินผลทราบ

ข้อ ๙ ผู้เข้ารับการประเมินผลผู้ใดเห็นว่า ตนอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมอันเนื่องมาจากคณะกรรมการประเมินผล ให้ร้องคัดค้านเพื่อขอเปลี่ยนกรรมการประเมินผล โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือพร้อมชี้แจงข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อนายอำเภอภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๘ วรรคสอง

เหตุแห่งการคัดค้านเพื่อขอเปลี่ยนกรรมการประเมินผล ได้แก่

(๑) เป็นบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างเป็นคู่กรณีในศาล

(๒) เป็นบุคคลซึ่งได้ร้องเรียนผู้เข้ารับการประเมินผลและผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงยังไม่ยุติ

(๓) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้เข้ารับการประเมินผล

(๔) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้อง นับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของผู้เข้ารับการประเมินผล

(๖) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ ของผู้เข้ารับการประเมินผล

(๗) เหตุอื่นใด ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การประเมินผลไม่เป็นกลาง

กรณีที่มีการร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอตรวจสอบพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องคัดค้าน

คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ถือเป็นที่สุด

อธิบาย

เมื่อนายอำเภอได้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามแบบ ปผญ. ๒ แล้ว หากผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า ผู้มีอำนาจทำการประเมินมีส่วนได้เสีย มีสิทธิร้องคัดค้านขอเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการประเมินผล เนื่องจากการประเมินผลอาจไม่เป็นกลาง หรือมีความสัมพันธ์ส่วนตัวทางหนึ่งทางใดแล้ว ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ที่น่าจะเป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวทำหน้าที่โดยมือคดหรือความลำเอียง โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือ ระบุข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อนายอำเภอภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๘ วรรคสอง และให้นายอำเภอวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วันนับแต่วันที่รับคำร้องคัดค้าน คำวินิจฉัยของนายอำเภอ ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการประเมินผลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
- (๒) รับฟังความคิดเห็นจากราษฎรในหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ เพื่อ

ประกอบการพิจารณา

(๓) บันทึกรายงานการประเมินผลและเอกสารประกอบการประเมินผลพร้อมทั้งความเห็น เสนอนายอำเภอ เพื่อดำเนินการต่อไป

- (๔) ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นไปตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด

อธิบาย

คณะกรรมการประเมินผลมีหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อประกอบการประเมินผล และเก็บรวบรวมหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณา

ข้อ ๑๑ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านประกอบด้วยองค์ประกอบสามด้านดังต่อไปนี้

- (๑) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล
- (๒) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- (๓) ด้านความพึงพอใจ

ให้คณะกรรมการประเมินผลกำหนดเกณฑ์ และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ และแจ้งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

อธิบาย

- (๑) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล (ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ)

การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ รวมทั้งอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีอาญา ในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎรในท้องที่ และการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายเฉพาะให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ พระราชบัญญัติการรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมาย

อื่นๆ ที่ให้อำนาจกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นการเฉพาะ รวมทั้งการปฏิบัติงานภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น นโยบายที่สำคัญของรัฐ หรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐ ไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล และงานตามกรอบนโยบายของ กระทรวงมหาดไทย เช่น การค้ำมนุษย์ ยาเสพติดการค้าประเวณี แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย บ่อนการพนัน การบุกรุกทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ

อนึ่ง ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล หากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรขึ้นในพื้นที่ ให้อำนาจและผู้นำหมู่บ้านเข้าระงับยับยั้งเหตุหรือจับกุมผู้กระทำผิดในเบื้องต้น หากเกินขีดความสามารถหรือไม่สามารถดำเนินการได้ ให้อำนาจให้อำเภอทราบ และหากพิสูจน์ได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือมีส่วนสนับสนุน หรือไม่รายงานให้นายอำเภอทราบ ถือได้ว่าเป็นการบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ ให้อำเภอดำเนินการทางวินัย และให้นายอำเภอบันทึกเหตุบกพร่องไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ผ่าน การประเมินผลในด้านนั้น ทั้งนี้ หากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รายงานเหตุดังกล่าวให้อำเภอทราบ หรือได้ดำเนินการ ป้องกันปราบปราม หรือสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ถือได้ว่าเป็น ผู้มีผลงานดีเด่น ให้อำเภอบันทึกผลงานไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ และผ่านการประเมินผล และนำมาประกอบการพิจารณารางวัล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยอดเยี่ยมประจำปี

(๒) การประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒.๑ คุณลักษณะความเป็นผู้นำ (ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ)

กรณีไม่ผ่านการประเมินข้อใด ให้คณะกรรมการระบุเหตุผล/คำชี้แจงประกอบการ

ประเมินด้วย

๑) คุณลักษณะความเป็นผู้นำ

(1) มีภาวะผู้นำ เช่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ สามารถชักนำจิตใจประชาชนไปในทางที่ดี สามารถเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน สามารถบริหารความขัดแย้งที่เกิดจากกระบวนการทำงานในพื้นที่ได้มีความเสียสละ เป็นต้น

(2) มีความรอบรู้ มีทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ

(3) มีการทำงานเป็นทีมโดยสามารถโน้มน้าวให้สมาชิกในทีมเกิดความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิกในทีมงาน

(4) มีการตัดสินใจเหมาะสมกับสถานการณ์

(5) มีมนุษยสัมพันธ์

(6) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด

๒) การพัฒนาองค์การ

(7) ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ใหม่

(8) ติดตามความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพิ่มเติมอยู่เสมอ

(9) นำความรู้และวิทยาการใหม่ๆ มาพัฒนาผู้ร่วมงานและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

(10) มีความคิดริเริ่มในการกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ

ของราษฎรในพื้นที่

๓) ความรับผิดชอบ

(11) เอาใจใส่ อุทิศตน ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การมุ่งผลสัมฤทธิ์

(12) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน

(13) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่รับผิดชอบเป็นระยะๆ

(14) ปรับปรุง พัฒนา ระบบ ขั้นตอน และวิธีการทำงานให้รวดเร็ว และมีคุณภาพมากขึ้น หรือบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อภารกิจของหน่วยงานตามที่วางแผนไว้

๕) หลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม จริยธรรม

(15) มีคุณธรรมและจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องตามหลักกฎหมาย

(16) มีจิตสำนึก และรับผิดชอบต่องานในหน้าที่

(17) การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต

(18) มีกิริยา มารยาท เรียบร้อย วางตนเหมาะสม และรู้จักการควบคุมอารมณ์

(19) ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

๖) ความสามารถในการสื่อสาร

(20) สื่อสารกับบุคคลต่างๆ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ราษฎร และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดี โดยเข้าใจถูกต้องตรงกัน หรือถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจอย่างชัดเจน โดยเหมาะสม

(๒1) มีความคิดริเริ่มในการกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของราษฎรในพื้นที่

๗) อื่นๆ**ข้อสังเกต**

คณะกรรมการประเมินผล สามารถปรับปรุงเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมให้เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

๒.๒ หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ)**๑) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ**

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง พระองค์ท่านศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร แผนที่ รายละเอียดต่างๆ ตลอดจนสอบถามจากเจ้าหน้าที่ และราษฎรในพื้นที่ เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

การจะทำภารกิจได้ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากผู้เกี่ยวข้องให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามความต้องการของประชาชน เช่น มีการจัดเก็บและจัดทำข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ของหมู่บ้าน/ตำบล ไว้อย่างเป็นระบบ อาทิ การทำบัญชีสำมะโนครัว ทรัพย์สินของหมู่บ้าน สาธารณสมบัติ จำนวนพื้นที่ เขตหมู่บ้าน จำนวนราษฎรชายหญิง เด็ก คนชรา คนพิการ การประกอบอาชีพ ฯลฯ

๒) ระเบิดจากข้างใน

เราต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อนแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก

เช่น มีการประชุมร่วมกับราษฎรในหมู่บ้านหาจุดเด่น จุดขายของหมู่บ้าน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในชุมชน หรือจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้เฉพาะด้านๆ ให้ความรู้แก่ราษฎร และคิดหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อผลักดันให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชน ต่อยอดเป็นสินค้า OTOP การจัดตั้งสหกรณ์ชุมชน หรือการพัฒนาเป็นหมู่บ้านต้นแบบ เช่น การจัดหาวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ด้านเกษตรกร ด้านการประมง ด้านการปศุสัตว์ หรือในพื้นที่ทำเกษตรกรปลูกข้าว ให้การผลิตข้าวประจำถิ่นเพื่อจำหน่ายเอง ฯลฯ

๓) แก้ปัญหาที่จุดเล็ก

พระองค์ท่านทรงมองปัญหาในภาพรวมก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็กๆ คือ การแก้ไขปัญหาคณะหนึ่งๆ ที่คนมักมองข้าม ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งความว่า “ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก เป็นอย่างนั้นต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน”

เช่น พื้นที่ในหมู่บ้านเกิดน้ำท่วม ต้องแก้ไขด้วยการขุดลอกคลอง หากเกิดภัยแล้งต้องแก้ไขด้วยการขุดสระ หรือการจัดทำโอ่งเก็บน้ำ

๔) ทำตามลำดับขั้น

ในการทรงงานของพระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งจำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน และหลังจากนั้นจึงเชื่อมโยงไปถึงประโยชน์ด้านอื่นๆ ต่อไป

เริ่มต้นทำจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน เช่น การสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชน มีร่างกายที่แข็งแรง จากนั้นเป็นเรื่องสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น เริ่มการพัฒนาหมู่บ้านให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ เช่น ถนน แหล่งน้ำจัดเพื่อทำการเกษตรกรรม เป็นต้น

๕) ภูมิสังคม

การพัฒนาใดๆ ก็ตาม ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น

ในการพัฒนาต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศและลักษณะนิสัยใจคอของคนในพื้นที่ ตลอดจน วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน เช่น พัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้าน วิถีชีวิต ความต้องการของราษฎร และยังคงอยู่ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

๖) ทำงานแบบองค์รวม (Holistic)

พระองค์ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวมหรือมองอย่างครบวงจร ในการที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้นจะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ เช่น กรณีของ “ทฤษฎีใหม่” เป็นต้น

เช่น หากประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องมีการบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพ และประชาชนต้องรู้จักการตลาด รวมถึงการรวมกลุ่มรวม

พลังชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อพร้อมที่จะออกสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้อย่างครบวงจร ผู้ใหญ่บ้านมองถึงปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ เช่น การจัดการน้ำด้านการเกษตร อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ผลักดันการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีการประสานให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ที่ถูกต้องด้านการตลาด

๗) ไม่ติดตำรา

การพัฒนาตามแนวพระราชดำรินั้น มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและรวมขอมกับสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน คือ ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยี ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทยปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การนำน้ำดิบไปต้มน้ำเสียหรือเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดี ตามจังหวะการขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำหรือการบำบัดน้ำเน่าเสียโดยให้ผักตบชวาซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ เป็นต้น

มีการพัฒนาที่ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยี แต่รวมขอมกับสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน คือ การพัฒนาหมู่บ้าน โดยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและลักษณะของราษฎร โดยไม่ยึดติดกับหลักวิชาการ ทฤษฎี และเทคโนโลยี เพราะบางหลักการไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้กับทุกหมู่บ้าน เพราะความแตกต่างของสภาพแวดล้อมและสภาพวิถีชีวิตของราษฎร มีการนำหลักการทฤษฎีบางส่วนมาปรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านอย่างเหมาะสม

๘) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด และทำให้ง่าย

การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎรนั้น ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เองหาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยากนัก

การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร โดยใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เองหาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ นำมาแก้ไขโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยากนัก เช่น สสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและหาได้ง่ายนำมาประยุกต์ใช้ให้คุ้มค่าโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาแปรรูปหรือจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ใช้สอยหรือจัดจำหน่ายสร้างรายได้ให้แก่ราษฎร รวมทั้ง ทำให้ง่าย การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง แก้ไขงานการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ดำเนินตามแนวทางพระราชดำรินั้นไปอย่างง่ายๆ ไม่ยุ่งยากและสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศน์โดยส่วนรวม เช่น การประยุกต์แนวทางพระราชดำรินั้นมาใช้ในหมู่บ้าน ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ อาทิ หากพื้นที่แห้งแล้ง เข้าไม่ถึงระบบชลประทาน ควรมีการขุดสระน้ำไว้เพื่อใช้อุปโภคบริโภคและการเกษตรอย่างเพียงพอ

๙) ทำให้ง่าย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย โดยทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำรินั้นไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และที่สำคัญคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศน์ตลอดจนสภาพทางสังคม โดยใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทาง

มีการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยวิธีการที่ง่าย ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ สังคม และระบบนิเวศ โดยอาจใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทาง เช่น การเกิดน้ำป่าไหลในพื้นที่ แก้ปัญหาโดยปลูกต้นไม้ หรือไม่ตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น

๑๐) การมีส่วนร่วม

พระองค์ทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็น” สำคัญที่สุดต้องหัดทำใจให้กว้างขวาง หนักแน่น ฟังความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด

มีการรับฟังความคิดเห็น ระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ราษฎรได้แสดงความคิดเห็นและร่วมทำกิจกรรมในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น หากต้องการฝายหรือคลองส่งน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำ ชาวบ้านต้องช่วยกันกำจัดวัชพืช ขุดลอกตะกอนดิน และปรับพื้นที่เสียก่อน ฯลฯ

๑๑) ประโยชน์ส่วนรวม

ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และการพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนา และช่วยเหลือพสกนิกร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ

การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เช่น การทุ่มเทกับงานที่ทำโดยไม่หลีกเลี่ยงหรือปล่อยปละละเลย การเสียสละเวลาส่วนตนเพื่อปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม เมื่อราษฎรต้องการความช่วยเหลือ และในการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีความสุขกับการทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติและราษฎรในพื้นที่ เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีความเต็มใจ กระตือรือร้น และยินดีในการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่

๑๒) บริการรวมที่จุดเดียว

พระองค์ท่านทรงแปรเปลี่ยนการทำงานที่มักจะแบ่งแยกกันทำมาเป็นการร่วมมือร่วมใจโดยไม่มีเจ้าของและสามารถอำนวยความสะดวกสูงสุดให้กับประชาชน จึงเกิดรูปแบบการบริหารที่เป็นการ “บริการรวมที่จุดเดียว” และ “การบริการแบบเบ็ดเสร็จ” หรือ “One Stop Service” ขึ้น

มีการบริการรวมที่จุดเดียวหรือรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ หรือ One Stop Service เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่มาขอความช่วยเหลือ โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ คณะกรรมการหมู่บ้าน มาร่วมดำเนินการ เช่น มีการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนประจำหมู่บ้าน ตำบล เพื่อเป็นที่ให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำ และให้ราษฎรสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือในเบื้องต้น โดยอาจประสานหน่วยงานราชการ จัดเจ้าหน้าที่มาที่ศูนย์เป็นครั้งคราว

๑๓) ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

พระองค์ทรงเข้าใจในหลักธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ได้แก่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ผลและไม้พื้น นอกจากนี้ได้ประโยชน์ตามชื่อของไม้แล้ว ยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้แก่พื้นดินด้วยธรรมชาติและมนุษย์ต้องเกื้อกูลกัน

เข้าใจถึงธรรมชาติในหมู่บ้าน ตำบล และพยายามให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ และมองปัญหาธรรมชาติและต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม เช่น การปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูกปล่อยธรรมชาติ นอกจากนี้ได้ประโยชน์แล้ว ยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้แก่พื้นดิน การเข้าใจธรรมชาติ และมนุษย์อย่างเกื้อกูลกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน การทำปุ๋ยหมักจากเศษวัชพืชแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

๑๔) ใช้ธรรมปราบอธรรม

มีการนำกฎของธรรมชาติมาแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาวะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติตามหลักการทรงงาน เช่น การนำน้ำดีขับไล่น้ำเสีย การแนะนำหรือให้ความรู้แก่ราษฎรเลี้ยงไส้เดือนกำจัดขยะและยังได้ปุ๋ยมูลไส้เดือน การใช้สมุนไพรไล่แมลง

๑๕) การปลูกป่าในใจคน

พระองค์ท่านทรงเล็งเห็นการแก้ไขปัญหาคาร์บอนฟุตพริ้นท์พหุวิทยาการธรรมชาติด้วยการปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน เพื่อให้พวกเขา รักและดูแลผืนป่าของตนเองด้วยตนเอง

มีการปลูกจิตสำนึกให้แก่ราษฎรในพื้นที่หมู่บ้านตำบล ในการรักผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รมรงค์ส่งเสริมและจัดโครงการให้ราษฎรมีจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง สัตว์ป่า หากไม่มีสิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบอย่างไร โดยให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในโครงการ

๑๖) ขาดทุนคือกำไร

จากพระราชดำรัสตอนหนึ่งนั้น ความว่า “เงินของรัฐบาลหรืออีกนัยหนึ่งคือเงินของประชาชนถ้าอยากให้ประชาชนอยู่ดีกินดีก็ต้องลงทุน ต้องสร้างโครงการซึ่งต้องใช้เงินเป็นร้อย พัน หมื่น ล้าน ถ้าทำไปเป็นการจ่ายเงินของรัฐบาล แต่ไม่เข้าประชาชนจะได้รับผล ราษฎรอยู่ดี กินดี ราษฎรได้กำไรไป” มีการนำหลักการทรงงาน เรื่องขาดทุนคือกำไร มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ มี “การให้” และ “การเสียสละ” ซึ่งเป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไรคือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร เช่น มีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อราษฎร พร้อมให้ความช่วยเหลือกับราษฎรที่มีความเดือดร้อนตลอดเวลา

๑๗) การพึ่งตนเอง

การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “พึ่งตนเองได้” ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้-ก่อน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวด” เพราะผู้มีอาชีพและฐานะที่จะพอพึ่งพาตนเองได้ย่อมพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้นไปได้ เช่น อบรมการหารายได้โดยพึ่งพาจากสิ่งที่ทำตัวเองภายในหมู่บ้านและขายในหมู่บ้าน หรือส่งออกขายนอกหมู่บ้าน

๑๘) พออยู่พอกิน

จากประสบการณ์ที่พระองค์ท่านได้เสด็จเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่า ได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของประชาชน จึงทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้งซึ่งว่ามีเหตุผลมากมายที่ทำให้ราษฎรตกอยู่ในวงจรแห่งทุกข์เข็ญ จากนั้นได้พระราชทานความช่วยเหลือให้พสกนิกรมีความกินดีอยู่ดี มีชีวิตอยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” ก่อนแล้วจึงขยับขยายให้ก้าวหน้าต่อไป

การเข้าใจสภาพของหมู่บ้าน ตำบล อย่างลึกซึ้ง และพยายามที่จะร่วมกับราษฎรในพื้นที่ แก้ไขปัญหาด้วยตนเองจนประสบความสำเร็จ เช่น ส่งเสริมแนะนำราษฎรดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลาง พออยู่พอกิน พอใช้ ประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต และเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในการค้าขาย ประกอบอาชีพ แบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขาย เมื่อทำได้มากขึ้นจึงขยายเพิ่มไปขาย เป็นการทำในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

๑๙) เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปอยู่บนทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ “ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับให้มีความมั่นคงต่อคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์ อดทน ความเพียร ความรอบคอบและต้องใฝ่รู้ ทั้งทางโลกและทางธรรมโดยสม่ำเสมอ

๒๐) ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจริงใจต่อราชฎร เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีการแสดงออกอย่างเปิดเผยถึงความสุจริต ความโปร่งใส จริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ มีการเปิดเผยสรุปรายละเอียดผลงานในการพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมในปัจจุบัน

๒๑) ทำงานอย่างมีความสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเคยรับสั่งครั้งหนึ่งว่า “ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

มีความสุขและความเต็มใจ ที่ได้ช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาให้กับราชฎรในพื้นที่

๒๒) ความเพียร: พระมหาชนก

“พระมหาชนก” เป็นพระราชนิพนธ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาค่อนข้างนานในการคิดประดิษฐ์ เพื่อให้เข้าใจง่าย และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงกษัตริย์ผู้มีความเพียรพยายามที่จะว่ายน้ำให้ถึงฝั่ง เช่นเดียวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงริเริ่มทำโครงการต่างๆ ในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมมากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัยมุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็นเป็นสุข

มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติหน้าที่ หากไม่มีความพร้อมต้องมีความพยายามในการศึกษาทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ เช่น หมั่นศึกษาหาแนวทาง วิธีการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ แม้ต้องล้มเหลวก็ต้องศึกษาวิธีการเพื่อพัฒนาต่อไป ไม่ท้อถอยหรือปล่อยวาง

๒๓) รู้ รัก สามัคคี

เป็นคำสามคำที่มีค่าและมีความหมายลึกซึ้ง พร้อมทั้งสามารถปรับใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัยมีการดำเนินการตามพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” คือ

รู้ : การที่จะลงมือทำสิ่งใด จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ไขปัญหา

รัก : คือ ความรัก เมื่อรู้ครบถ้วนกระบวนการแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหา

สามัคคี : การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

(๓) ด้านความพึงพอใจ (ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ)

๓.๑ ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่

- ๑) ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เป็นอย่างดี
- ๒) สนับสนุนส่งเสริมและร่วมปฏิบัติงาน กับหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเป็นอย่างดี
- ๓) มีการจัดทำข้อมูลของหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ เช่น ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านป่าไม้ ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนาชุมชน ด้านที่ดิน ด้านมั่นคง ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านทะเบียนและบัตร ฯลฯ

๓.๒ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านและป้องกันภัยพิบัติต่างๆ

- ๑) หมู่บ้านมีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ตรวจสอบบุคคลแปลกหน้า ตรวจอาวุธ ยานพาหนะ ยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย เพื่อให้หมู่บ้านปลอดจากอาชญากรรม หรือแหล่งอบายมุข
- ๒) หมู่บ้านมีการจัดตั้งเครือข่ายข่าวครอบคลุมทุกคุ้มบ้านในการป้องกันเหตุร้าย ป้องกันเหตุการณ์ที่กระทบความมั่นคงของชาติ การก่อการร้าย การก่ออาชญากรรม และรายงานข่าวให้นายอำเภอทราบอยู่เสมอ
- ๓) หมู่บ้านมีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำหมู่บ้านเพื่อเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ/อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น ชุด อปพร. เยาวชนอาสา อาสาสมัครกู้ภัย หรือจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ในการช่วยเหลือหมู่บ้าน ตำบล อื่นๆ มีการรายงานข่าวภัยพิบัติที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

๓.๓ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

- ๑) หมู่บ้านจัดให้มีกิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์ของหมู่บ้านให้สะอาด สวยงามเป็นระเบียบ มีการรณรงค์ให้ประชาชนทำความสะอาดภายใน/ภายนอก อาคารบ้านเรือน บริเวณสะพาน ถนน ทางเท้า จัดเก็บเศษขยะ วัชพืช ผักตบชวา บริเวณลำห้วย แม่น้ำ หนอง คลอง บึง อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น
- ๒) หมู่บ้านมีการรณรงค์ให้ประชาชนจัดเก็บขยะมูลฝอยบริเวณภายนอก ภายในอาคารบ้านเรือน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำจัดขยะอย่างเป็นระบบ

๓.๔ ด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ

- ๑) มีการบริการประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อน ด้วยความเอาใจใส่ รวดเร็ว เช่น การบริการงานด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน การช่วยเหลือประชาชนที่ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- ๒) มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านด้วยตนเอง สามารถประสานหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หากเกินขีดความสามารถของหมู่บ้าน
- ๓) มีการส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินการด้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในหมู่บ้าน เช่น ร้านค้าชุมชน สหกรณ์ชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ศูนย์ขยายผลเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์พันธุ์ข้าวชุมชน ศูนย์ปุ๋ยชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพต่างๆ

๓.๕ ด้านการศึกษา ศาสนา และอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

- ๑) มีการสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา แก่เด็ก เยาวชนในหมู่บ้าน เช่น เป็นกรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน จัดหาทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน

๒) มีการสนับสนุนกิจการด้านศาสนาในหมู่บ้าน เช่น ร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ส่งเสริมให้ประชาชน เด็ก เยาวชน สนใจปฏิบัติตามหลักศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดหาทุน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางศาสนาของประชาชน

๓) มีการสนับสนุน หรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือ สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์แก่ราษฎรในหมู่บ้าน

๓.๖ ด้านการเอาใจใส่ข้อราชการ ประกาศ ระเบียบ กฎหมาย และนโยบายของรัฐ

๑) นำข้อราชการของหน่วยงานต่างๆของรัฐไปปิดประกาศ ชี้แจงให้ราษฎรในหมู่บ้านผ่านสื่อต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน การประชุมประจำเดือน หรือในงาน/กิจกรรม ประเพณีต่างๆ ของหมู่บ้าน

๒) เอาใจใส่ข้อราชการ ข้อกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่กระทบต่อวิถีชีวิตของราษฎร ชี้แจงให้ราษฎรได้ทราบและถือปฏิบัติ เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การขอเงินชดเชยกรณีภัยแล้ง वादภัย อุทกภัย อัคคีภัย อุบัติภัย การเวนคืนที่ดิน การสร้างถนน คลองส่งน้ำ โรงไฟฟ้า โรงกำจัดขยะ เป็นต้น

๓.๗ ด้านการสร้างความปลอดภัยและความรักความสามัคคีให้เกิดในหมู่บ้าน

มีการจัดกิจกรรมสร้างความรักความสามัคคี ประองตอง ระหว่างประชาชนในหมู่บ้าน ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น กิจกรรมงานบุญประเพณี กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ในรูปแบบต่างๆ กิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน กิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติเทิดทูนสถาบันสำคัญของชาติ

๓.๘ ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย

๑) ส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมทางการเมือง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน โดยยึดหลักเหตุผล สันติวิธี หลักกฎหมาย ปฏิบัติตามเสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อย มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย เช่นการรณรงค์ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ รณรงค์ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ฯลฯ

๒) ประพฤติปฏิบัติตนและแนะนำให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล วางตัวเป็นกลางทางการเมือง สนับสนุนตามหลักการประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ราษฎร ไม่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ กระทำการที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม

๓.๙ ด้านการประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้าน ในการติดต่อหรือบริการกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ

แนะนำขั้นตอนการติดต่อราชการให้ราษฎรทราบด้วยวิธีการใดๆ ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐผ่านช่องทาง หรือสื่อต่างๆ ในพื้นที่เช่นหอกระจายข่าว เสียงตามสายวิทยุชุมชน

๓.๑๐ อื่นๆ

วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

อธิบาย

ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประเมินผลภายใน ๗ วันนับแต่วันที่นายอำเภอส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ หรือวันที่นายอำเภอวินิจฉัยคำร้องคัดค้านแล้วเสร็จ ตามข้อ ๙ วรรคท้าย เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประเมินผล อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินผล วิธีการประเมินผล และสาระสำคัญอื่นที่จำเป็นให้กรรมการประเมินผลทราบ

ให้คณะกรรมการประเมินผลร่วมกันพิจารณาเพื่อกำหนดเกณฑ์ วิธีการประเมินผล และวิธีการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑) ให้คณะกรรมการประเมินผล ร่วมกันพิจารณาเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามองค์ประกอบ ๓ ด้าน ประกอบด้วย

- ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล
- ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ด้านความพึงพอใจ

(๑) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล (ไม่น้อยกว่า ๒๐ ภารกิจ)

ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผล โดยคัดเลือกเกณฑ์การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล จากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ หรือคณะกรรมการฯ ร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นใหม่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจในพื้นที่

เช่น คณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ โดยคัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” ข้อ (๑) “อำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหรือตั้งจุดตรวจร่วมกับฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการจัดเวรยามหรือลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน หรือการรักษาความปลอดภัยในชุมชนของราษฎรในงานขัตถฤกษ์ที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน” เช่น “การจัดเวรยามหรือลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน” โดยพิจารณาจากผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว หรือแฟ้มสะสมงานหรืออุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับวัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการ

หรือคณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นใหม่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจในพื้นที่ แล้วนำมาพิจารณาร่วมกับเกณฑ์การประเมินผลที่คณะกรรมการฯ ได้คัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” รวมกันไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ

ข้อสังเกต

หากคณะกรรมการฯ พิจารณาเกณฑ์การประเมิน จากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” หากภารกิจข้อใด ไม่สอดคล้องและเหมาะสมภารกิจในพื้นที่ คณะกรรมการฯ สามารถกำหนดเกณฑ์ขึ้นใหม่ได้ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ได้ (เช่น คัดเลือกจากแบบตัวอย่างฯ ๑๘ ข้อ และกำหนดเกณฑ์ขึ้นใหม่ ๒ ภารกิจ รวมกันไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ)

(๒) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๒.๑) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ (ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ)

ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผล โดยคัดเลือกเกณฑ์การประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน” ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ

เช่น คณะกรรมการฯ ร่วมกันกำหนดสมรรถนะด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ โดยคัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน” ข้อ (๑) “มีภาวะผู้นำ เช่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ สามารถชักนำจิตใจประชาชนไปในทางที่ดี สามารถเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน สามารถบริหารความขัดแย้งที่เกิด

จากกระบวนการทำงานในพื้นที่ได้มีความเสถียร เป็นต้น” โดยพิจารณาจากพฤติกรรมด้านต่างๆ ด้านภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาตนเองให้รอบรู้ การทำงานเป็นทีม การรับฟังความเห็นของผู้อื่น ความเสียสละ ความเอาใจใส่ อุทิศตน มีคุณธรรมและจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี รวมทั้งพิจารณาประวัติการทำงาน หรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่และได้รับการยอมรับว่ามีคุณลักษณะความเป็นผู้นำเป็นตัวชี้บ่งพฤติกรรม เป็นต้น

ทั้งนี้ ในกรณีไม่ผ่านการประเมินผลข้อใด ให้บันทึกเหตุผล/คำชี้แจงประกอบการประเมินในแบบการประเมินผลด้วย

(๒.๒) หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ให้คณะกรรมการประเมินผลนำเกณฑ์การประเมินผล จากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” จำนวน ๒๐ ข้อ โดยพิจารณาจากพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบการพิจารณาว่า ดำเนินการตามหลักการทรงงานฯ หรือไม่

เช่น คณะกรรมการฯ พิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผล จากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ข้อ (๑) “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” โดยพิจารณาจากผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว หรือแฟ้มสะสมงานหรืออุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับ วัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับของภารกิจ โดยพิจารณาควบคู่กับการดำเนินการตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๓) ด้านความพึงพอใจ

ให้คณะกรรมการประเมินผล พิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผล โดยคัดเลือกเกณฑ์การประเมินผลด้านความพึงพอใจ จากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านความพึงพอใจการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ

เช่น คณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์ประเมินผล โดยคัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านความพึงพอใจการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขลักษณะ ข้อ (๘) “การจัดระบบกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเป็นระเบียบ เช่น มีการรณรงค์ให้ประชาชนกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น” โดยพิจารณาจากผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว หรือแฟ้มสะสมงานหรืออุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับวัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการ หรือความพึงพอใจ มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะอุทิศตนและทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่

ข้อ ๑๒ การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เข้ารับการประเมินผล คณะกรรมการประเมินผลอาจมอบหมายให้กรรมการประเมินผลคนหนึ่งคนใดไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านเพื่อประกอบการประเมินผล ตามจำนวนที่คณะกรรมการประเมินผลกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่ายี่สิบคน โดยต้องให้ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับพื้นที่

อธิบาย

แบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรเพื่อประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

๑) ผู้ใหญ่บ้านประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องต่างๆ

๒) ผู้ใหญ่บ้านจัดเวรยาม หรือร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จัดเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อย ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด บริเวณหมู่บ้าน

๓) ผู้ใหญ่บ้านจัดให้มีสัญญาณเตือนภัย เช่น เกราะ กะล่อ กลอง ระฆัง ฯลฯ และร่วมกับราษฎรป้องกันภัยสาธารณะ รวมทั้งช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๔) หมู่บ้านมีการจัดตั้งองค์กรป้องกันยาเสพติด เช่น ผู้ประสานพลังแผ่นดิน ตาสับปะรด

๕) หมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน ฯลฯ

๖) ผู้ใหญ่บ้านมีการประชุมราษฎรเป็นประจำทุกเดือน

๗) มีการประชาคมหมู่บ้านเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีกฎของหมู่บ้านเพื่อลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๘) หมู่บ้านมีการติดตามผลและให้ความช่วยเหลือผู้ติด ผู้เสพ ยาเสพติด ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เช่น การส่งเสริมอาชีพ หางานให้ทำ

๙) มีการจัดกิจกรรมเชิงป้องกันยาเสพติด เช่น กีฬา ดนตรี To Be Number one ฯลฯ

๑๐) หมู่บ้านจัดให้มีการดูแลหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดถูกสุขลักษณะ และปรับปรุงภูมิทัศน์ในหมู่บ้านให้สวยงาม

๑๑) หมู่บ้านจัดให้มีการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านประจำปี

๑๒) หมู่บ้านมีการจัดทำข้อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาหมู่บ้าน จากหน่วยงานต่างๆ

๑๓) หมู่บ้านมีกิจกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

๑๔) หมู่บ้านมีการส่งเสริม สนับสนุน จัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ

๑๕) หมู่บ้านส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑๖) หมู่บ้านมีการรณรงค์มิให้เล่นการพนันในหมู่บ้าน เช่น งานศพ หรือบ่อนการพนัน

๑๗) หมู่บ้านมีการออกตรวจตราสิ่งผิดกฎหมาย ในสถานบริการ ร้านอาหารไอเกะ ร้านอาหาร โรงแรม และมีให้มีการค้าประเวณี

๑๘) หมู่บ้านมีการตรวจตราในสถานประกอบการมิให้ใช้แรงงานผิดกฎหมายหรือใช้แรงงานเด็ก

๑๙) หมู่บ้านมีการรณรงค์ในเรื่องระเบียบวินัย การจราจร การสวมหมวกนิรภัย การใช้รถใช้ถนน

๒๐) ผลงานดีเด่น ที่สุดของผู้ใหญ่บ้านคือ (ระบุ) ...

ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้าน

๑) ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการนำราษฎรช่วยกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านอยู่เสมอ

๒) ผู้ใหญ่บ้านมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และทันทั่วทั้ง

๓) ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ใหญ่บ้านจะได้รับความร่วมมือจากราษฎรเป็นอย่างดี (การทำงานเป็นทีม)

๔) ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน

๕) ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของสังคม หมู่บ้าน

๖) ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนในหมู่บ้านได้เข้าใจอยู่เสมอ

๗) ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

๘) ผู้ใหญ่บ้านแต่งกายเหมาะสม แต่งเครื่องแบบถูกต้องตามระเบียบ

๙) ผู้ใหญ่บ้านมีกิริยา มารยาท เรียบร้อย วางตนเหมาะสมกับตำแหน่ง

๑๐) ผู้ใหญ่บ้านมีความเหมาะสมกับการเป็นผู้ใหญ่บ้าน และวางตนเป็นกลางทางการเมือง

ด้านความพึงพอใจ

๑) ผู้ใหญ่บ้านดูแลทุกข์สุข ของราษฎร ช่วยเหลือราษฎรอย่างทั่วถึง

๒) ผู้ใหญ่บ้านมีจิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แก่ราษฎร และให้ความร่วมมือกับส่วนราชการต่างๆ

๓) ผู้ใหญ่บ้านรับฟังความคิดเห็นของราษฎร ให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการทำงานและตัดสินใจ

๔) ผู้ใหญ่บ้านสามารถให้คำแนะนำและเอาใจใส่แก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎรเมื่อได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ

๕) ผู้ใหญ่บ้านประสานหน่วยงาน ส่วนราชการ องค์กรอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาราษฎร หากหมู่บ้านไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

๖) ผู้ใหญ่บ้านมีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อตรวจตราดูแลรักษาความสงบ และความปลอดภัยของหมู่บ้าน

๗) ผู้ใหญ่บ้านให้การบริการราษฎรในด้านทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

๘) ผู้ใหญ่บ้านจัดให้มีศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน เพื่อรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ รับเรื่องปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร และจัดให้มีการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม ข้อพิพาท โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน

9) ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี) ...

อธิบาย

ให้คณะกรรมการประเมินผล มอบหมายกรรมการประเมินผลคนหนึ่งหรือหลายคน ไปสำรวจรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน โดยนำ “แนวทางการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรเพื่อประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” โดยให้ราษฎรให้ความเห็น โดยทำเครื่องหมาย ระบุ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ ระบุ “ทำ” หรือ “ไม่ทำ” หรือ “ไม่ทราบ” และ “อื่นๆ” หากระบุว่า “อื่นๆ” ให้แสดงเหตุผลหรือคำชี้แจงประกอบ (ถ้ามี)

ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้าน ระบุ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “ไม่ทราบ” และ “อื่น” หากระบุว่า “อื่นๆ” ให้แสดงเหตุผลหรือคำชี้แจงประกอบ (ถ้ามี)

ด้านความพึงพอใจ ระบุ “พอใจ” หรือ “ต้องปรับปรุง” หรือ “ไม่ทราบ” และ “อื่นๆ” หากระบุว่า “อื่นๆ” ให้แสดงเหตุผลหรือคำชี้แจงประกอบ (ถ้ามี)

ให้มีการรับฟังความของราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน โดยให้ครอบคลุมถึงราษฎรกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มคนพิการ กลุ่มเยาวชน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน กลุ่มคุ้มบ้าน ฯลฯ โดยต้องคำนึงถึงขนาดของหมู่บ้านและจำนวนราษฎรในหมู่บ้านนั้นด้วย

สำหรับการรับฟังความคิดเห็นของราษฎร ให้ราษฎรระบุความเห็น ว่า ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมิน หากการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่คณะกรรมการฯ

กำหนด (จำนวนไม่น้อยกว่าสี่สิบคน) เห็นว่า ไม่ผ่านการประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ให้คณะกรรมการฯ ทบทวนผลการประเมิน และลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการฯ กำหนดระยะเวลาการประชุมเพื่อพิจารณาการประเมินผลลงมติไว้ด้วย

ข้อ ๑๓ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาจากผลรวมที่ประเมินได้ในระดับ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” หากมีผลการประเมินในระดับผ่านตามข้อ ๑๑ รวมกันไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินผลทั้งหมดที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ไม่ผ่านการประเมินผล

ให้คณะกรรมการประเมินผลบันทึกรายงานการประเมินผลและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเสนอต่อนายอำเภอเพื่อดำเนินการต่อไป

อธิบาย

ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาการประเมินผลเพื่อลงมติ โดยคณะกรรมการประเมินผล ร่วมกันพิจารณาเกณฑ์การประเมินผล คือ

๑) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ไม่น้อยกว่า ๒๐ ภารกิจ (๒๐ คะแนน)

๒) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ (๒๐ คะแนน)

๓) ด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ (๒๐ คะแนน)

๔) ด้านความพึงพอใจ ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ (๒๐ คะแนน)

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ให้คณะกรรมการฯ นำเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ด้าน และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑ ด้าน โดยนำเกณฑ์การประเมินผล ๔ ด้านๆ ละไม่น้อยกว่า ๒๐ ภารกิจ มารวมกันมีเกณฑ์การประเมินผลทั้งหมด ไม่น้อยกว่า ๘๐ ข้อ (๘๐ คะแนน)

การพิจารณาด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและงานตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ให้พิจารณาจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน หรืออุปกรณ์อื่นใดทำนองเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน อาทิ สมุดบันทึกการตรวจราชการของหมู่บ้าน ตำบล สมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแต่ละคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว ซึ่งอย่างน้อยควรมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับวัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน สรุปรายละเอียดและผลของงาน ที่ปฏิบัติหรือเอกสารและอุปกรณ์อื่นใด เช่น ประกาศเกียรติคุณ หนังสือชมเชย ภาพถ่าย เป็นต้น

การพิจารณาด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมด้านต่างๆ ด้านภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาตนเอง ใฝ่รอบรู้ การทำงานเป็นทีม การรับฟังความเห็นของผู้อื่น ความเสียสละ ความเอาใจใส่ อุทิศตน มีคุณธรรมและจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี และด้านอื่นๆ รวมทั้งพิจารณาจากประวัติการทำงานหรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ และได้รับการยอมรับว่ามีความเหมาะสมกับตำแหน่งตามลักษณะดังกล่าวหรือไม่

การพิจารณาด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้พิจารณาจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน หรืออุปกรณ์อื่นใดทำนองเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน อาทิ สมุดบันทึกการตรวจราชการของหมู่บ้าน ตำบล สมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแต่ละคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว ซึ่งอย่างน้อยควรมีสาระสำคัญ

ของเนื้อหาเกี่ยวกับวัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน สรุปรายละเอียดและผลของงาน ที่ปฏิบัติหรือเอกสารและอุปกรณ์อื่นใด เช่น ประกาศเกียรติคุณ หนังสือชมเชย ภาพถ่าย เป็นต้น โดยพิจารณาควบคู่กับการดำเนินการตามหลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การพิจารณาด้านความพึงพอใจนั้น เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานสำเร็จ ว่า ส่วนราชการระดับอำเภอ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และมีการประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ สามารถตอบสนองนโยบายของทางราชการหรือไม่ หรือมีทัศนคติ ค่านิยม มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะอุทิศตน และทุ่มเทให้กับการปฏิบัติหน้าที่ทำงานอย่างเต็มความสามารถ และเป็นตัวบ่งชี้ถึง พฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ทั้งนี้ โดยพิจารณาความพึงพอใจ ของผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว หรือแฟ้มสะสมงานหรืออุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับวัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการ หรือความพึงพอใจ มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น ที่จะอุทิศตนและทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่

๒. ให้คณะกรรมการฯ นำผลการประเมินขององค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน กับหลักการทรงงานฯ ๑ ด้าน มาพิจารณารวมกันทั้งหมด มีเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่า ๘๐ ข้อ หากผลรวมคะแนนอยู่ในระดับผ่าน จำนวน ๔๐ ข้อ ถือว่าผ่านการประเมิน โดยให้คณะกรรมการฯ นำการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านมา ประกอบการพิจารณาด้วย

สำหรับการรับฟังความคิดเห็นของราษฎร ให้ราษฎรระบุความเห็น ว่า ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมิน หากการรับฟังความเห็นของราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่คณะกรรมการฯ กำหนด (จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐คน) เห็นว่า ไม่ผ่านการประเมินผล และขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการฯ ให้คณะกรรมการฯ ทบทวนผลการประเมิน และลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา ให้ได้ข้อเท็จจริง เป็นที่ยุติ

ทั้งนี้ ให้บันทึกรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐานตามแบบ ป.ผย. ๔ มีขั้นตอนการพิจารณา การประเมินผลอย่างไร เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณา และให้คณะกรรมการฯ บันทึก รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเสนอต่อนายอำเภอตามแบบ ป.ผย. ๕

ข้อ ๑๔ ให้นายอำเภอประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนันและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับ การประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

ในกรณีที่~~ไม่~~ผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอออกคำสั่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลพ้นจากตำแหน่งนับ แต่วันประกาศผลการประเมิน

อธิบาย

ให้นายอำเภอประกาศผลการประเมินตามแบบ ป.ผย. ๖ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินผลให้ผู้เข้ารับการประเมินผล ในระดับ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ทราบ ในกรณีที่ผู้เข้ารับการประเมินผลไม่ผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอออกคำสั่งให้ ผู้เข้ารับการประเมินผลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่นายอำเภอประกาศผลการประเมิน

ข้อ ๑๕ ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผล และได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีสิทธิอุทธรณ์ ต่อ คณะกรรมการประเมินผล และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับด้วย

อธิบาย

ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผลและได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ผลการประเมิน โดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผลภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาคำอุทธรณ์

หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งและรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอนายอำเภอเพื่อออกคำสั่ง

หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมรายงานความเห็นและเหตุผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยชี้ขาด

คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

ทั้งนี้ ให้แจ้งผลการพิจารณาคำอุทธรณ์ ให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ พร้อมแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๑๖ ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบสี่ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ดำเนินการประเมินผลทุกสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล

อธิบาย (บทเฉพาะกาล)

๑) ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา และดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ตัวอย่าง

นายอำเภอได้มีคำสั่งแต่งตั้ง นายหนึ่ง คนดี เป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งนายหนึ่งฯ ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ดังนั้น นายหนึ่งฯ จึงต้องเข้ารับการประเมินผลครั้งแรก ภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ กล่าวคือ เริ่มประเมินตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ แต่ต้องไม่เกินวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๒) ส่วนการประเมินครั้งถัดไป ให้ประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล

ตัวอย่าง

หากนายอำเภอได้ประกาศให้นายหนึ่งฯ ผ่านการประเมินผลครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ นายหนึ่งฯ ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี นายอำเภอต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยต้องเริ่มประกาศให้มีการประเมินผลตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน)

บทที่ ๖

**แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙**

ชื่อผู้ใหญ่บ้านผู้เข้ารับการประเมิน (นาย/นาง/นางสาว).....
 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ระยะเวลา.....ปี.....เดือน

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
๑. อำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การตั้งจุดตรวจร่วมกับฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการจัดเวรยามหรือลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน หรือการรักษาความปลอดภัยในชุมชนของราษฎรในงานชัตตกษที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน เป็นต้น			
๒. ชี้แจงประกาศแก่ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดปกป้องภัยอันตรายสาธารณะ รวมทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย เช่น จัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครป้องกันภัยในหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของทางราชการ เป็นต้น			
๓. สร้างความสามัคคีและความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งการส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในตำบล หมู่บ้าน, การส่งเสริมสร้างความเข้าใจแก่ราษฎรในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อสร้างความปรองดองสามัคคี, การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในโอกาสสำคัญต่างๆ เป็นต้น			
๔. รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อนทุกข์สุข และความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อ			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ เช่น รายงานปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น			
๕. ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้าน ในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การรับรองตัวบุคคล งานทะเบียน เป็นต้น			
๖. สนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อยู่เวรบริการราษฎร ณ ที่ว่าการอำเภอ ตามที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นต้น			
๗. ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้าน ให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ			
๘. อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎร มีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากทางราชการให้ราษฎรได้รับทราบ			
๙. จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง			
๑๐. ปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น นำนโยบายที่สำคัญของรัฐ หรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐ ไปปฏิบัติให้แล้วเสร็จภายในห้วงเวลาที่กำหนด เป็นต้น			
๑๑. ส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการพระราชดำริมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้เห็นเป็นรูปธรรม			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
๑๒. จัดทำทะเบียนเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เช่น ห้วย หนอง คลอง ลำน้ำต่างๆ เป็นต้น ไว้เป็นหลักฐานให้ชัดเจน ให้เห็นเป็นรูปธรรม และออกไปร่วมระวางชี้และรับรองเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อป้องกันมิให้การออกโฉนดทับที่ดินสาธารณะของแผ่นดินทุกประเภท ให้บันทึกหลักฐานการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม			
๑๓. จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านตามปฏิทินจัดทำแผนประจำปี โดยมีการวางแผน และประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง หรือมีการประสานจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับคณะทำงานด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการหรือเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ			
๑๔. การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และภัยอันตรายของหมู่บ้าน โดยมีแผนปฏิบัติการในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย/ภัยอันตราย มีการซักซ้อมอยู่เป็นประจำ หรือมีเครื่องมือที่เพียงพอในการเตือนภัย เช่น การเตือนภัย เครื่องมือสื่อสาร หรือเครื่องสัญญาณเรียกเตือน (กะล่อ หอกระจายข่าว) เป็นต้น			
๑๕. จัดสถานที่บริการประชาชนให้เหมาะสม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในการติดต่อของรับบริการ เช่น การจัดทำป้ายบอกที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการกำนัน โต๊ะ เก้าอี้ หรือจัดอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้สามารถบริการประชาชนได้โดยสะดวกตามสมควร เป็นต้น			
๑๖. ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการ และหากทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน เช่น การกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนัน บ่อนการพนัน ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย สถานบริการ การบุกรุกทำลายป่าไม้หรือทรัพยากรธรรมชาติ ผู้มีอิทธิพล เป็นต้น รายงานให้กำนัน และนายอำเภอทราบ			
๑๗. ปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของส่วนราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมาย การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยไม่ปล่อยปละละเลย			
๑๘. การจับกุม ปรามปราม การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี ในสถานบริการ และสถานประกอบการ ๑) กวดขันการใช้แรงงานเด็กในสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม ๒) กวดขันไม่ให้มีการบังคับใช้แรงงานในสถานประกอบการ การประมง สถานบริการ ๓) กวดขันสถานบริการไม่ให้เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่ ๒๐ ปี เข้าใช้บริการ และเด็กซึ่งอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เข้าทำงานในสถานบริการ			
๑๙. ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กลไกของคณะกรรมการหมู่บ้าน ด้วยการสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด การดำเนินการให้ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด แบบบูรณาการการดำเนินการแก้ไขปัญหากลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในพื้นที่ ดังนี้ ๑) มีกลุ่มหรือองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผู้ประสานพลังแผ่นดิน ๒๕ ตาสืบประรด เป็นต้น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร หรือ ๒) มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศให้ทราบทั่วกัน (ธรรมนูญหมู่บ้าน) หรือ ๓) มีการประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อค้นหาและตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือ			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
<p>๔) มีการควบคุมดูแลไม่ให้มีแหล่งมั่วสุ่มในพื้นที่หรือจัดกิจกรรมเชิงป้องกันยาเสพติดหรือจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด หรือ</p> <p>๕) มีการจัดตั้งกองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านที่นำผลประโยชน์มาใช้แก้ไขปัญหา ยาเสพติด เป็นต้น</p>			
<p>๒๐. ผลงานดีเด่นเป็นพิเศษอื่นๆ มีผลงานดีเด่นเป็นพิเศษที่เกิดประโยชน์ต่อทางราชการหรือประชาชนอย่างกว้างขวางหรือผลงานที่สนองตอบนโยบายของรัฐบาลอย่างเป็นรูปธรรมด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติหน้าที่จนเกิดผลคืออย่างยิ่ง หรือปฏิบัติงานที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิต หรือปฏิบัติงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการเกิดผลคืออย่างยิ่ง เช่น ปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้ายร่วมกับเจ้าหน้าที่ ปราบปรามจับกุมผู้ค้า ยาเสพติด ค่าของเถื่อน ค้ามนุษย์ ด้านการข่าวด้วยความกล้าหาญ หรือร่วมมือกับราชการในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพล ที่อาจจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของตนหรือจนได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ เป็นต้น</p>			
๒๑. อื่นๆ ...			
<p>หมายเหตุ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล ตามข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙</p> <p>หากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรขึ้นในพื้นที่ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านเข้าระงับยับยั้งเหตุหรือจับกุมผู้กระทำผิดในเบื้องต้น หากเกินขีดความสามารถหรือไม่สามารถดำเนินการได้ให้รายงานให้อำเภอทราบ และหากพิสูจน์ได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือมีส่วนสนับสนุน หรือไม่รายงานให้นายอำเภอทราบ ถือได้ว่าเป็นการบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ให้อำเภอดำเนินการทางวินัยและให้นายอำเภอบันทึกเหตุบกพร่องไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ และ <u>ไม่ผ่าน</u> การประเมินผลในด้านนั้น ทั้งนี้ หากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รายงานเหตุดังกล่าวให้อำเภอทราบหรือได้ดำเนินการป้องกันปราบปราม หรือสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ถือได้ว่าเป็นผู้มีผลงานดีเด่น ให้อำเภอบันทึกผลงานไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ และ <u>ผ่าน</u> การประเมินผลและนำมาประกอบการพิจารณารางวัลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยอดเยี่ยมประจำปี</p>			

- คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน จำนวน ราย (ไม่น้อยกว่า ๒๐ คน)
- ราษฎรมีความคิดเห็นว่า “ผ่าน” การประเมินผล ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน จำนวน คน
“ไม่ผ่าน” การประเมิน ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน จำนวน คน

ความเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ประธานกรรมการ

(.....)

(ลงชื่อ)กรรมการ

(.....)

(ลงชื่อ)กรรมการและเลขานุการ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

หมายเหตุ

๑. แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ฯ นี้ คณะกรรมการฯ สามารถกำหนดเกณฑ์ผลด้านการปฏิบัติหน้าที่
ขึ้นใหม่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกับพื้นที่

๒. กรณีไม่ผ่านการประเมินข้อใด ให้คณะกรรมการฯ ระบุเหตุผล/คำชี้แจงประกอบการประเมินผลด้วย

๓. หากการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่คณะกรรมการฯ กำหนด เห็นว่า ไม่ผ่าน
การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ฯ และขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการฯ ให้คณะกรรมการพิจารณา
ทบทวนผลการประเมิน และลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ

**แนวทางการประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙**

ชื่อผู้ใหญ่บ้านผู้เข้ารับการประเมิน (นาย/นาง/นางสาว).....
 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ระยะเวลา.....ปี.....เดือน

คุณลักษณะความเป็นผู้นำ	ผลการประเมิน		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบการประเมิน
ลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำ			
(1) มีภาวะผู้นำ เช่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ สามารถชักนำจิตใจประชาชนไปในทางที่ดี สามารถเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน สามารถบริหารความขัดแย้ง ที่เกิดจากกระบวนการทำงานในพื้นที่ ได้มีความเสียสละ เป็นต้น			
(2) มีความรอบรู้ มีทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ			
(3) มีการทำงานเป็นทีมโดยสามารถโน้มน้าวให้สมาชิกในทีมเกิดความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิกในทีมงาน			
(4) มีการตัดสินใจเหมาะสมกับสถานการณ์			
(5) มีมนุษยสัมพันธ์			
(6) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด			
การพัฒนาองค์การ			
(7) ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ใหม่			
(8) ติดตามความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพิ่มเติมอยู่เสมอ			
(9) นำความรู้และวิทยาการใหม่ๆ มาพัฒนาผู้ร่วมงานและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน			
(10) มีความคิดริเริ่มในการกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของราษฎรในพื้นที่			

คุณลักษณะความเป็นผู้นำ	ผลการประเมิน		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบการประเมิน
ความรับผิดชอบ (11) เอาใจใส่ อุทิศตน ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ			
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (12) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน			
(13) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่รับผิดชอบเป็นระยะๆ			
(14) ปรับปรุง พัฒนา ระบบ ขั้นตอน และวิธีการทำงานให้รวดเร็ว และมีคุณภาพมากขึ้น หรือบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อภารกิจของหน่วยงานตามที่วางแผนไว้			
หลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม จริยธรรม (15) มีคุณธรรมและจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องตามหลักกฎหมาย			
(16) มีจิตสำนึก และรับผิดชอบต่องานในหน้าที่			
(17) การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต			
(18) มีกิริยา มารยาท เรียบร้อย วางตนเหมาะสม และรู้จักการควบคุมอารมณ์			
(19) ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียเท่าเทียมกัน			
ความสามารถในการสื่อความหมาย (20) สื่อสารกับบุคคลต่างๆ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ราษฎร และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดี โดยเข้าใจถูกต้องตรงกัน หรือถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจอย่างชัดเจน โดยเหมาะสม			
(๒๑) มีความคิดริเริ่มในการกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของราษฎรในพื้นที่			
(2๒) อื่นๆ			

- คณะกรรมการได้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน จำนวน ราย (ไม่น้อยกว่า ๒๐ คน)
- ราษฎรมีความคิดเห็นว่า “ผ่าน” การประเมินผล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวน คน
“ไม่ผ่าน” การประเมินผล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวน คน

ความเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ
(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการ
(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเหตุ

๑. แนวทางการประเมินผลด้านลักษณะความเป็นผู้นำ คณะกรรมการฯ สามารถกำหนดเกณฑ์ผลด้านลักษณะความเป็นผู้นำ ขึ้นใหม่ได้
๒. กรณีไม่ผ่านการประเมินข้อใด ให้คณะกรรมการฯ ระบุเหตุผล/คำชี้แจงประกอบการประเมินผลด้วย
๓. หากการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่คณะกรรมการฯ กำหนด เห็นว่า ไม่ผ่านการประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการฯ ให้คณะกรรมการฯ พิจารณาทบทวนผลการประเมิน และลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ

แนวทางการประเมินผล
ตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑

ชื่อผู้ใหญ่บ้านผู้เข้ารับการประเมิน (นาย/นาง/นางสาว).....
 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....
 ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ระยะเวลา.....ปี.....เดือน

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
<p>การนำหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนี้</p> <p>๑. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจะทำภารกิจ ได้ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ จากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากผู้เกี่ยวข้อง ให้ได้ รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามความต้องการของราษฎร เช่น มีการจัดเก็บและจัดทำข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ของหมู่บ้าน/ตำบล ไว้อย่างเป็นระบบ อาทิ บัญชีสำมะโนครัว ทรัพย์สินของหมู่บ้าน สาธารณสมบัติต่างๆ ในหมู่บ้าน/ตำบล</p>			
<p>๒. ระเบิดจากข้างใน มีการพัฒนา โดยสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชน มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาหรือเตรียมพร้อมก่อน จึงนำเอาการพัฒนาเข้าไปหาชุมชน เช่น การจัดประชุมประชาคมในหมู่บ้าน เพื่อนำความเห็นของราษฎรมาจัดทำโครงการ การจัดประชุมร่วมกันของราษฎรในหมู่บ้านเพื่อหาจุดเด่น (เอกลักษณ์) ของหมู่บ้าน การผลักดันให้เกิดผลิตภัณฑ์ในชุมชน เป็นต้น</p>			
<p>๓. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก มองปัญหาในภาพรวม (Macro) แต่การแก้ไขปัญหาได้เริ่มจากจุดเล็ก (Micro) คือการแก้ไขปัญหา</p>			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
เฉพาะหน้า เช่น หากหมู่บ้านมีปัญหาความไม่สะอาด มีปริมาณขยะ ให้เพิ่มจุดตั้งถังขยะให้เพียงพอหรือ จัดกิจกรรมโครงการสนับสนุนให้หมู่บ้านสะอาด เช่น จัดให้ราษฎรในหมู่บ้านจัดกิจกรรมร่วมทำความสะอาดภายในชุมชน “Big Cleaning” เป็นต้น			
๔. ทำตามลำดับขั้น การจัดลำดับความสำคัญของงาน ให้เริ่มต้นจากงานที่มีความจำเป็นที่สุดสำหรับประชาชนก่อน เช่น การสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนมีร่างกายที่แข็งแรง จากนั้นเป็นเรื่องสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด หรือการประชาสัมพันธ์ด้านการดูแลสุขภาพป้องกันโรคที่กำลังระบาดในปัจจุบัน เพื่อให้ลูกบ้านรู้จักการดูแลตัวเองในเบื้องต้น หรือผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น ครู อาจารย์ หรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ และถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างประหยัดคุ้มค่า เป็นต้น			
๕. ภูมิสังคม ในการพัฒนา ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศและลักษณะนิสัยใจคอของคนในพื้นที่ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี เช่น มีการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้าน โดยจัดกิจกรรมเป็นงานเผยแพร่ประเพณี (ประจำปี) เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม เป็นต้น			
๖. องค์กรรวม มีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจร โดยมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง เช่น “ทฤษฎีใหม่” ของ			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยพระองค์มอง อย่างองค์รวมว่า หากประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องมีการบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำ อันเป็น ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพ และ จะต้องรู้จักวิธีการจัดการและการตลาด รวมถึงการ รวมกลุ่มรวมพลังชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อ พร้อมที่จะออกสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคม ภายนอกได้อย่างครบวงจร เช่น มีการลงพื้นที่เพื่อ มองให้ถึงปัญหาที่แท้จริง แก้ไขปัญหาที่แท้จริง แก้ไขปัญหาด้านการจัดการน้ำ ด้านการเกษตร อุปโภค/บริโภค อย่างเพียงพอ หรือมีการประสาน ให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ที่ถูกต้องด้านการตลาดของ ชุมชน หรือมีการประสานให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ ที่ถูกต้อง ด้านการตลาดและด้านอื่นๆ ของชุมชน			
๗. ไม่ติดตำรา มีการพัฒนาที่ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยี และสามารถเข้ากับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสภาพของสังคมในชุมชน เช่น มีการสนับสนุน หรือแนวทางพัฒนาที่มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีหรือวิถีชีวิตของราษฎรในพื้นที่			
๘. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร โดยใช้หลักในการ แก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เอง ประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ใน ภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก เช่น การแก้ปัญหา โดยการประยุกต์นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือใช้ ทรัพยากรที่มีในชุมชนให้คุ้มค่า ด้านคน ป่าไม้ และ งบประมาณ หรือด้านอื่น			
๙. ทำให้ง่าย การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการ พัฒนาหมู่บ้าน ตำบลดำเนินตามแนวทาง พระราชดำริเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากและ			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศน์ โดยส่วนรวม เช่น ประยุกต์แนวทางพระราชดำริมาปรับใช้ในหมู่บ้านให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ เช่น หากพื้นที่ฝนไม่ตก เข้าไม่ถึงชลประทาน ต้องมีการให้ความรู้ และมีการขุดสระเพิ่มขึ้น หรือขุดลอกคลอง เพื่อรองรับการอุปโภค/บริโภค หรือใช้ในการเกษตรที่เพียงพอ หรือช่วงเวลาใดมีน้ำน้อย ให้หันมาปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย เป็นต้น			
๑๐. การมีส่วนร่วม มีการรับฟังความคิดเห็น ระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน เช่น มีการนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหารจัดการหมู่บ้าน โดยเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากราษฎรในพื้นที่			
๑๑. ประโยชน์ส่วนรวม มีการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เช่น การเสียสละเวลาส่วนตนเพื่อมาทำกิจกรรมหรือปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม เมื่อราษฎรต้องการช่วยเหลือ			
๑๒. บริการรวมที่จุดเดียว มีการบริการรวมที่จุดเดียวหรือรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Services) เพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของราษฎรที่มาติดต่อ โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการ เช่น มีการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนประจำหมู่บ้าน/ตำบล รวมถึง มีการประชาสัมพันธ์ถึงจุดบริการ (ตำแหน่งที่ตั้ง) การให้ความช่วยเหลือในด้านใดบ้าง และขั้นตอนการติดต่อประสานงาน กับราษฎรให้ชัดเจน และทั่วถึง เพื่อให้ราษฎรเข้าใจ			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
และสามารถเข้ามาติดต่อขอความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว และเป็น การลดภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อีกด้วย			
<p>๑๓. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ</p> <p>เข้าใจถึงธรรมชาติในหมู่บ้าน ตำบล และพยายามทำให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ และมองปัญหาธรรมชาติ และหากต้องการแก้ไขธรรมชาติ มีการใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ เช่น การแก้ไข ปัญหาป่าเสื่อมโทรม ด้วยวิธีการปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ได้แก่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ผล และไม้พุ่ม ซึ่งจะช่วยรักษา ความชุ่มชื้นให้แก่พื้นดินด้วย และทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน หรือการศึกษา สภาพแวดล้อมของชุมชนและเข้าใจถึงธรรมชาติ ของสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อสามารถ วิเคราะห์และแก้ไขได้เป็นอย่างดี รวมถึง การใช้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนในการ แก้ปัญหา เช่น การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม</p>			
<p>๑๔. ใช้ธรรมปราบอธรรม</p> <p>มีการนำกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาแก้ปัญหา เช่น การนำน้ำดีขับไล่ น้ำเสีย เพื่อให้เป็นน้ำดีตาม จังหวะการขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำ เป็นต้น โดยมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล กับคณะทำงานต่างๆ เพื่อดำเนินการหรือ เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก หน่วยงานอื่น การแยกขยะ นำขยะไปรีไซเคิล นำมาประยุกต์ทำเป็นของประดิษฐ์ OTOP ในชุมชน</p>			
<p>๑๕. การปลูกป่าในใจคน</p> <p>มีการปลูกจิตสำนึกให้แก่ราษฎรในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล ในการรักผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การรณรงค์หรือจัดโครงการให้ราษฎรมีจิตสำนึก ในการรักษาทรัพยากรในชุมชน ให้ราษฎรได้ลงมือ</p>			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในโครงการ หรือปลูกต้นไม้บริเวณบ้าน หรือตามแนวทางถนนในหมู่บ้าน ถือเป็น การปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชน เป็นต้น			
<p>๑๖. ขาดทุนคือกำไร</p> <p>มีการนำหลักการทรงงาน เรื่องขาดทุนคือกำไร มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือมี “การให้” และ “การเสียสละ” ซึ่งเป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไรคือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร มีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อราษฎร เช่น “การให้” คือ การใช้ความรู้ สร้างความเข้าใจและแรงจูงใจในการพัฒนาหมู่บ้าน หรือการให้คำปรึกษาหา ผู้เชี่ยวชาญ แนะนำ หรือให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชดำริ</p> <p>“การเสียสละ” เสียสละเวลา ตรวจสอบดูแลทุกข์สุขของราษฎร พร้อมให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับเดือดร้อนตลอดเวลา เมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ โดยเน้นบริการเพื่อให้ราษฎรมีความสุข</p>			
<p>๑๗. การพึ่งตนเอง</p> <p>มีการพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “พึ่งตนเองได้” การจัดให้ความรู้และอบรมวิธีการให้ราษฎรสามารถพึ่งตนเองในการดำรงชีวิตในชุมชน เช่น จัดการสอนเพื่อหารายได้ โดยพึ่งมาจากสิ่งที่ทำได้เองในชุมชน ซึ่งขายในชุมชน และส่งออกไปยังนอกชุมชนได้</p>			
<p>๑๘. พออยู่พอกิน</p> <p>ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดี หรือพออยู่พอกินก่อนแล้วจึงขยับขยายให้ก้าวหน้าต่อไป</p>			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
<p>๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง รมณรงค์ให้ราษฎรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต โดยยึดทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความ ระมัดระวัง โดยต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของ ราษฎรในหมู่บ้าน ตำบล ให้มีคุณธรรม ซื่อสัตย์-สุจริต ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญา และความรอบคอบ</p>			
<p>๒๐. ความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจริ่งใจต่อ ราษฎร การแสดงออกอย่างเปิดเผยถึงความซื่อสัตย์ และความโปร่งใสในการทำงาน เช่น เปิดเผย สรุปลงานในการพัฒนาชุมชนโดยมีรายละเอียด งบประมาณในส่วนต่างๆ หรือไม่ทำงานเพื่อหวัง ผลประโยชน์</p>			
<p>๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข มีความสุขกับการทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติ และราษฎรในพื้นที่</p>			
<p>๒๒. ความเพียร : พระมหาชนก ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจริ่งใจต่อ ราษฎร รวมทั้งมีความเพียรพยายามในการปฏิบัติ หน้าที่ โดยการศึกษาทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ เช่น ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบ ความสำเร็จ หากยังไม่มีความพร้อมในการทำ ภารกิจ ต้องมีความพยายามในการศึกษาทำความเข้าใจกับภารกิจเพื่อให้สามารถทำได้สำเร็จ</p>			
<p>๒๓. รู้ รัก สามัคคี มีการดำเนินการตามพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” คือ</p>			

การปฏิบัติหน้าที่	ผลการปฏิบัติหน้าที่		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
<p>รู้ : การที่จะลงมือสิ่งใด จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา</p> <p>เช่น ศึกษาหาข้อมูลของปัญหาให้ละเอียดและชัดเจน วิเคราะห์การแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ</p> <p>รัก : คือความรัก เมื่อรู้ครบถ้วนกระบวนการแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ</p> <p>เช่น มีความเต็มใจ สมัยครใจ และมีความต้องการที่จะแก้ปัญหานั้นๆ และช่วยเหลือราษฎรอย่างแท้จริง</p> <p>สามัคคี : การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุกล่วงไปได้ด้วยดี</p> <p>เช่น การให้ทุกฝ่ายในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของชุมชน</p>			

ความเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ประธานกรรมการ

(.....)

(ลงชื่อ)กรรมการ

(.....)

(ลงชื่อ)กรรมการและเลขานุการ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

หมายเหตุ

กรณีไม่ผ่านการประเมินข้อใด ให้คณะกรรมการฯ ระบุเหตุผล/คำชี้แจงประกอบการประเมินด้วย

**แนวทางการประเมินผลด้านความพึงพอใจการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙**

ชื่อผู้ใหญ่บ้านผู้เข้ารับการประเมิน (นาย/นาง/นางสาว).....
 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....
 ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ระยะเวลา.....ปี.....เดือน

ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่	ผลการประเมิน		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
<u>ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่</u>			
๑. ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่เป็นอย่างดี			
๒. สนับสนุนส่งเสริมและร่วมปฏิบัติงาน กับ หน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตน เป็นอย่างดี			
๓. มีการจัดทำข้อมูลของหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ เช่นข้อมูลด้าน เกษตรกรรม ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านป่าไม้ ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนาชุมชน ด้านที่ดิน ด้านความมั่นคง ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านทะเบียนและบัตร ฯลฯ			
<u>ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน และป้องกันภัยพิบัติต่างๆ</u>			
๔. หมู่บ้านมีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัย หมู่บ้าน (ชรบ.) ตรวจตราบุคคลแปลกหน้า ตรวจ อาวุธ ยานพาหนะ ยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย เพื่อให้หมู่บ้านปลอดภัยจาก อาชญากรรม หรือแหล่ง อบายมุข			
๕. หมู่บ้านมีการจัดตั้งเครือข่ายข่าว ครอบคลุมทุก คุ้มบ้าน ในการป้องกันเหตุร้าย ป้องกันเหตุการณ์ ที่กระทบความมั่นคงของชาติ การก่อการร้าย การ ก่ออาชญากรรม และรายงานข่าว ให้นายอำเภอ ทราบอยู่เสมอ			

ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่	ผลการประเมิน		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
๖. หมู่บ้านมีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำหมู่บ้าน เพื่อเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ/ อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น ชุด อปพร. เยาวชนอาสา อาสาสมัครกู้ภัย หรือจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีเครือข่าย สื่อสารเชื่อมโยงหมู่บ้าน ตำบล อื่นๆ มีการรายงาน ข่าวภัยพิบัติที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์			
ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ๗. หมู่บ้านจัดให้มีกิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์ของ หมู่บ้านให้สะอาด สวยงามเป็นระเบียบ มีการ รณรงค์ให้ประชาชนทำความสะอาดภายใน/ ภายนอก อาคารบ้านเรือน บริเวณสะพาน ถนน ทางเท้า จัดเก็บเศษขยะ วัชพืช ผักตบชวา บริเวณ ลำห้วย แม่น้ำ หนอง คลอง บึง อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น			
๘. หมู่บ้านมีการรณรงค์ ให้ประชาชนจัดเก็บขยะ มูลฝอย บริเวณภายนอก ภายใน อาคารบ้านเรือน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำจัด ขยะอย่างเป็นระบบ			
ด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ๙. มีการบริการประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อน ด้วยความเอาใจใส่ รวดเร็ว เช่น การบริการงาน ด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน การช่วยเหลือประชาชนที่ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้			
๑๐. มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน รวมตัวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านด้วยตนเอง สามารถ ประสานหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ภาคเอกชน เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หากเกินขีดความสามารถของหมู่บ้าน			
๑๑. มีการส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินการด้าน เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในหมู่บ้าน เช่น ร้านค้า ชุมชน สหกรณ์ชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ศูนย์ขยาย			

ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่	ผลการประเมิน		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
ผลเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์พันธุ์ข้าวชุมชน ศูนย์ปุ๋ยชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพต่างๆ			
ด้านการศึกษา ศาสนา และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ๑๒. มีการสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา แก่เด็กเยาวชน ในหมู่บ้าน เช่น เป็นกรรมการสถานศึกษาที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน จัดหาทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน			
๑๓. มีการสนับสนุนกิจการด้านศาสนาในหมู่บ้าน เช่น ร่วมกิจกรรม ทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ส่งเสริมให้ประชาชน เด็ก เยาวชน สนใจปฏิบัติตน ตามหลักศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดหาทุน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางศาสนาของประชาชน ปฏิบัติตนตามหลักศาสนา หรือมีส่วนร่วมในการจัดหาทุน เพื่อการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาของประชาชน			
๑๔. มีการสนับสนุน หรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือ สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์แก่ราษฎรในหมู่บ้าน			
ด้านการเอาใจใส่ข้าราชการ ประกาศ ระเบียบกฎหมาย และนโยบายของรัฐ ๑๕. นำข้าราชการ ของหน่วยงานต่างๆของรัฐ ไปปิดประกาศ ชี้แจงให้ราษฎรในหมู่บ้านผ่านสื่อต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยูชุมชน การประชุมประจำเดือน หรือในงาน/กิจกรรม ประเพณีต่างๆ ของหมู่บ้าน			
๑๖. เอาใจใส่ข้าราชการ ข้าราชการ ระเบียบต่างๆ ที่กระทบต่อวิถีชีวิตของราษฎร ชี้แจงให้ราษฎรได้ทราบและถือปฏิบัติ เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกร			

ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่	ผลการประเมิน		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
การขอเงินชดเชย กรณีภัยแล้ง วาตภัย อุทกภัย อัคคีภัย อุบัติภัย การเวนคืนที่ดิน การสร้างถนน คลองส่งน้ำ โรงไฟฟ้า โรงกำจัดขยะ เป็นต้น			
<u>ด้านสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ความสามัคคี ให้เกิดในหมู่บ้าน</u> ๑๗. มีการจัดกิจกรรมสร้างความรักความสามัคคี ปรองดอง ระหว่างประชาชนในหมู่บ้าน ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น กิจกรรมงาน บุญประเพณี กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ในรูปแบบ ต่างๆ กิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน กิจกรรมเพื่อเฉลิมพระ เกียรติเทิดทูนสถาบันสำคัญของชาติ			
<u>ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็ง การส่งเสริม วิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย</u> ๑๘. หมู่บ้านส่งเสริม ให้ราษฎร มีส่วนร่วมทางการ เมือง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของ หมู่บ้าน โดยยึดหลักเหตุผล สันติวิธี หลักกฎหมาย ปฏิบัติตามเสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อย มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย เช่นการรณรงค์ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ รณรงค์ไม่ซื้อสิทธิขาย เสียง ฯลฯ			
๑๙. ประพฤติปฏิบัติตนและแนะนำให้ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล วางตัวเป็นกลางทางการเมือง สนับสนุนตาม หลักการประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ราษฎรไม่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ กระทำการที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม			

ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่	ผลการประเมิน		
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	เหตุผล/คำชี้แจงประกอบ การประเมิน
<u>ด้านการประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ ราษฎรในหมู่บ้าน ในการติดต่อหรือรับบริการกับ ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ</u> ๒๐. แนะนำขั้นตอนการติดต่อราชการให้ราษฎร ทราบด้วยวิธีการใดๆ ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการ ขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐผ่าน ช่องทาง หรือสื่อต่างๆ ในพื้นที่เช่นหอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน			
๒๑. อื่นๆ			

- คณะกรรมการฯ ได้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน จำนวน คน (ไม่น้อยกว่า ๒๐ คน)
- ราษฎรมีความคิดเห็นว่า “ผ่าน” การประเมินผล ด้านความพึงพอใจ จำนวน คน
“ไม่ผ่าน” การประเมินผล ด้านความพึงพอใจ จำนวน คน

ความเห็นเพิ่มเติม

.....

(ลงชื่อ)ประธานกรรมการ

(.....)

(ลงชื่อ)กรรมการ

(.....)

(ลงชื่อ)กรรมการและเลขานุการ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

หมายเหตุ

๑. แนวทางการประเมินผลด้านความพึงพอใจ คณะกรรมการฯ สามารถกำหนดเกณฑ์ด้านความพึงใจ
ให้แตกต่างจากแนวทางการประเมินผลฯ ได้

๒. กรณีไม่ผ่านการประเมินข้อใด ให้คณะกรรมการฯ ระบุเหตุผล/คำชี้แจงประกอบการประเมินด้วย

๓. หากการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่คณะกรรมการฯ กำหนด เห็นว่า ไม่ผ่าน
การประเมินผลด้านความพึงพอใจ และขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการฯ ให้คณะกรรมการฯ พิจารณาทบทวน
ผลการประเมิน และลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ

แบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎร
เพื่อประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

ชื่อผู้ให้ความคิดเห็น (นาย/นาง/นางสาว).....อายุ.....
 อาชีพ..... บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....

ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	ความเห็น			
	ทำ	ไม่ทำ	ไม่ทราบ	อื่นๆ
ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน				
(1) ผู้ใหญ่บ้าน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องต่างๆ				
(2) ผู้ใหญ่บ้านจัดเวรยาม หรือร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จัดเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยตั้งจุดตรวจ จุดสกัด บริเวณหมู่บ้าน				
(3) ผู้ใหญ่บ้านจัดให้มีสัญญาณเตือนภัย เช่น เกราะ กะลอลอง ระฆัง ฯลฯ และร่วมกับราษฎรป้องกันภัยสาธารณะรวมทั้งช่วยเหลือผู้ประสบภัย				
(4) หมู่บ้านมีการจัดตั้งองค์กร ป้องกันยาเสพติด เช่น ผู้ประสานพลังแผ่นดิน ตาสับประรด ฯลฯ				
(5) หมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน ฯลฯ				
(6) ผู้ใหญ่บ้านมีการประชุมราษฎรเป็นประจำทุกเดือน				
(7) มีการประชาคมหมู่บ้านเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีกฎของหมู่บ้านเพื่อลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด				
(8) มีการติดตามผลและให้ความช่วยเหลือผู้ติด ผู้เสพยาเสพติด ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เช่น การส่งเสริมอาชีพ หางานให้ทำ				
(9) มีการจัดกิจกรรมเชิงป้องกันยาเสพติด เช่น กีฬา ดนตรี To Be Number one ฯลฯ				
(10) หมู่บ้านจัดให้มีการดูแลหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดถูกสุขลักษณะ และปรับปรุงภูมิทัศน์ในหมู่บ้านให้สวยงาม				
(11) หมู่บ้านจัดให้มีการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประจำปี				

ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	ความเห็น			
	ทำ	ไม่ทำ	ไม่ทราบ	อื่นๆ
(12) หมู่บ้านมีการจัดทำข้อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาหมู่บ้าน จากหน่วยงานต่างๆ				
(๑๓) หมู่บ้านมีกิจกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส				
(๑๔) หมู่บ้านมีการส่งเสริม สนับสนุน จัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ				
(15) หมู่บ้านส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง				
(16) หมู่บ้านมีการรณรงค์ให้เล่นการพนันในหมู่บ้าน เช่น งานศพ หรือบ่อนการพนัน				
(17) หมู่บ้านมีการออกตรวจตราสิ่งผิดกฎหมาย ในสถานบริการ ร้านอาหาร โรงแรม และมีให้มีการค้าประเวณี				
(18) หมู่บ้านมีการตรวจตราในสถานประกอบการมิให้ใช้ แรงงานผิดกฎหมาย หรือใช้แรงงานเด็ก				
(19) หมู่บ้านมีการรณรงค์ในเรื่องระเบียบวินัย การจรรยา การสวมหมวกนิรภัย การใช้รถใช้ถนน				
(20) ผลงานดีเด่น ที่สุดของผู้ใหญ่บ้าน คือ (ระบุ).....				
ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้าน	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ	อื่นๆ
(1) ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการนำราษฎรช่วยกันพัฒนาและ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านอยู่เสมอ				
(2) ผู้ใหญ่บ้านมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ อย่างรวดเร็ว และทันที่				
(3) ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ใหญ่บ้านจะได้รับความร่วมมือ จากราษฎรเป็นอย่างดี (การทำงานเป็นทีม)				
(4) ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ ที่เป็น ประโยชน์ต่อหมู่บ้าน				
(5) ผู้ใหญ่บ้าน เป็นคนทำงานที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของสังคม หมู่บ้าน				
(6) ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ สามารถ ถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนในหมู่บ้านได้ เข้าใจอยู่เสมอ				
(7) ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี				
(8) ผู้ใหญ่บ้าน แต่งกายเหมาะสม แต่งเครื่องแบบถูกต้อง ตามระเบียบ				
(9) ผู้ใหญ่บ้าน มีกิริยา มารยาท เรียบร้อย วางตนเหมาะสม กับตำแหน่ง				

ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	ความเห็น			
	พอใจ	ต้องปรับปรุง	ไม่ทราบ	อื่นๆ
(10) ผู้ใหญ่บ้าน มีความเหมาะสมกับการเป็นผู้ใหญ่บ้าน และวางตนเป็นกลางทางการเมือง				
ด้านความพึงพอใจ				
(1) ผู้ใหญ่บ้าน ดูแลทุกข์สุข ของราษฎร ช่วยเหลือราษฎร อย่างทั่วถึง				
(2) ผู้ใหญ่บ้าน มีจิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แก่ราษฎร และ ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการต่างๆ				
(3) ผู้ใหญ่บ้าน รับฟังความคิดเห็นของราษฎร ให้ราษฎรมี ส่วนร่วมในการทำงานและตัดสินใจ				
(4) ผู้ใหญ่บ้าน สามารถให้คำแนะนำและเอาใจใส่แก้ไข ปัญหาให้แก่ราษฎรเมื่อได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ				
(5) ผู้ใหญ่บ้าน ประสานหน่วยงาน ส่วนราชการ องค์กร อื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาราษฎร หากหมู่บ้านไม่สามารถ แก้ไขปัญหา ด้วยตนเอง				
(6) ผู้ใหญ่บ้าน จัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อตรวจตราดูแลรักษาความสงบ และความปลอดภัย ของหมู่บ้าน				
(7) ผู้ใหญ่บ้าน ให้การบริการราษฎรในด้านทะเบียน ราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนได้อย่างรวดเร็ว				
(8) ผู้ใหญ่บ้าน จัดให้มีศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน เพื่อรับเรื่อง ร้องเรียนร้องทุกข์ รับเรื่องปัญหาความเดือดร้อนของ ราษฎร และจัดให้มีการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม ข้อ พิพาท โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน				

ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี).....

.....

.....

สรุป การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในภาพรวม ผ่าน ไม่ผ่าน

(ลงชื่อ)..... ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

หมายเหตุ แนวทางการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรนี้ คณะกรรมการฯ สามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ตาม ความเหมาะสม

ภาคผนวก

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่ง ด้วยเหตุไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำ อย่างน้อยทุกห้าปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“คณะกรรมการประเมินผล” หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

“ผู้เข้ารับการประเมินผล” หมายความว่า ผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ให้มีการประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบสี่ปี ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ดำเนินการประเมินผลทุกสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตาม ข้อ ๑๔

การประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ต้องมีการประเมินผล

ข้อ ๗ ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือกำนันในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๘ ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอดำเนินการประกาศ กำหนดให้มีการประเมินผล และปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่เข้ารับการประเมินผล ในประกาศอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ชื่อผู้เข้ารับการประเมินผล

(๒) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล

(๓) กำหนดวัน และสถานที่ส่งรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ให้นายอำเภอส่งประกาศตามวรรคหนึ่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย

ข้อ ๙ ผู้เข้ารับการประเมินผลผู้ใดเห็นว่า ตนอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมอันเนื่องมาจาก คณะกรรมการประเมินผล ให้ร้องคัดค้านเพื่อขอเปลี่ยนกรรมการประเมินผล โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือ พร้อมชี้แจงข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อนายอำเภอภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๘ วรรคสอง

เหตุแห่งการคัดค้านเพื่อขอเปลี่ยนกรรมการประเมินผล ได้แก่

(๑) เป็นบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างเป็นคู่กรณีในศาล

(๒) เป็นบุคคลซึ่งได้ร้องเรียนผู้เข้ารับการประเมินผลและผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงยังไม่ยุติ

(๓) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้เข้ารับการประเมินผล

(๔) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้อง หรือลูกพี่ลูกน้องนับ ได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของผู้เข้ารับการประเมินผล

(๖) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ ของผู้เข้ารับการประเมินผล

(๗) เหตุอื่นใด ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การประเมินผลไม่เป็นกลาง

กรณีที่มีการร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอตรวจสอบพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จ ภายในสามวันนับแต่วันที่รับคำร้องคัดค้าน

คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการประเมินผลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำ มาประกอบการพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

(๒) รับฟังความคิดเห็นจากราษฎรในหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) บันทึกรายงานการประเมินผลและเอกสารประกอบการประเมินผลพร้อมทั้งความเห็นเสนอ นายอำเภอเพื่อดำเนินการต่อไป

(๔) ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นไปตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด

ข้อ ๑๑ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านประกอบด้วยองค์ประกอบสามด้าน ดังต่อไปนี้

(๑) ด้านการปฏิบัติหน้าที่

(๒) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

(๓) ด้านความพึงพอใจ

ให้คณะกรรมการประเมินผลกำหนดเกณฑ์ และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ และแจ้งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

ข้อ ๑๒ การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เข้ารับการประเมินผล คณะกรรมการประเมินผลอาจมอบหมายให้กรรมการประเมินผลคนหนึ่งคนใดไปรับฟัง ความคิดเห็นของ ราษฎรในหมู่บ้านเพื่อประกอบการประเมินผล ตามจำนวนที่คณะกรรมการประเมินผลกำหนด แต่ต้องไม่น้อย กว่ายี่สิบคน โดยต้องให้ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับพื้นที่

ข้อ ๑๓ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการประเมินผล พิจารณาจากผลรวมที่ประเมินได้ในระดับ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” หากมีผลการประเมินในระดับผ่าน ตามข้อ ๑๑ รวมกันไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินผลทั้งหมดที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ ไม่ผ่านการประเมินผล

ให้คณะกรรมการประเมินผลบันทึกรายงานการประเมินผลและรวบรวมเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อนายอำเภอเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๔ ให้นายอำเภอประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนันและที่ ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

ในกรณีที่ไม่ผ่านการประเมินผล ให้นายอำเภอออกคำสั่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผล พ้นจากตำแหน่ง นับแต่วันประกาศผลการประเมิน

ข้อ ๑๕ ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผล และได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผล และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับด้วย

ข้อ ๑๖ ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบสี่ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ มีผลใช้บังคับ ให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผล ครั้งถัดไปให้ดำเนินการประเมินผลทุกสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แบบพิมพ์ที่ใช้ในการประเมินผล

- แบบ ป.ผญ. ๑ : ประกาศอำเภอ เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
- แบบ ป.ผญ. ๒ : คำสั่งอำเภอ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
- แบบ ป.ผญ. ๓ : รายงานการประชุมคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
เพื่อกำหนดเกณฑ์ และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผล
- แบบ ป.ผญ. ๔ : รายงานการประชุมคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อพิจารณาการประเมินผลลงมติ
- แบบ ป.ผญ. ๕ : รายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
- แบบ ป.ผญ. ๖ : ประกาศอำเภอ เรื่อง ประกาศผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ประกาศอำเภอ.....
เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่..... ตำบล.....

ด้วย กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด..... ได้ดำรงตำแหน่งครบสี่ปี เมื่อวันที่... เดือน.....พ.ศ. อาศัยอำนาจตามมาตรา
๑๔ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และข้อ ๘ ของระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙
จึงกำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. รายชื่อผู้เข้ารับการประเมินผล คือ นาย/นาง/นางสาว.....
ตำแหน่ง กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่.... ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

๒. คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วย

๒.๑ ประธานกรรมการ

๒.๒ กรรมการ

๒.๓ กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตามคำสั่งอำเภอ..... ที่ .../.... เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการ
ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

๓. ให้ผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล ส่งรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ ตามข้อ ๘ (๓) ของ
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.
๒๕๕๙ ต่อนายอำเภอภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ณ ที่ว่าการอำเภอ.....
จังหวัด.....

จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายอำเภอ.....

ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

หมายเหตุ

- ให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ส่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผล และ
เก็บไว้อำเภอ (ประกาศมีจำนวน ๕ ฉบับ)
- ปิดประกาศ ป.ผญ. ๑ พร้อมสำเนาคำสั่งแต่งตั้ง ป.ผญ. ๒

คำสั่งอำเภอ.....

ที่ .../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ตำบล.....

ด้วย นาย/นาง/นางสาว..... กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่.....
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบสี่ปี
นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน หรือนับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล
จึงกำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงแต่งตั้งบุคคลดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการ
ประเมินผลเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ
๒. กรรมการ
๓. กรรมการและเลขานุการ

ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙ และดำเนินการอื่นใดเพื่อให้การประเมินผล
การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามที่ระเบียบ กฎหมายกำหนด แล้วรายงาน
ผลให้นายอำเภอทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายอำเภอ.....

ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

หมายเหตุ

๑. ให้ปิดสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และ
ส่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผล
๒. ปิดประกาศ ป.ผญ. ๑ พร้อมสำเนาคำสั่งแต่งตั้ง ป.ผญ. ๒

รายงานการประชุม
คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
เพื่อกำหนดเกณฑ์ และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผล
ครั้งที่ /
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.
ณ

ผู้เข้าประชุม

ที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑.	นายอำเภอ	
๒.	หัวหน้าส่วนราชการประจำ อำเภอ หรือกำนันในพื้นที่ หรือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ของรัฐ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่	
๓.	ปลัดอำเภอ	

เริ่มประชุมเวลา น.

ระเบียบวาระที่ ๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน

ประชุม/

ผู้เข้าร่วมประชุม

/ ระเบียบ...

ระเบียบวาระที่ ๒

ประชุม/
ผู้เข้าร่วมประชุม

เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ไม่มี เพราะ ประชุมครั้งแรก

.....
.....
.....

ระเบียบวาระที่ ๓

ประธาน

ที่ประชุม/

ผู้เข้าร่วมประชุม

เรื่องเพื่อพิจารณา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ระเบียบวาระที่ ๔

ประธาน

ที่ประชุม/

ผู้เข้าร่วมประชุม

เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

เลิกประชุมเวลา.....น.

ลงชื่อ.....ผู้จัดทำรายงานการประชุม
(.....) ปลัดอำเภอ (เลขานุการ)

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจรายงานการประชุม
(.....) ประธานกรรมการฯ

รายงานการประชุม
คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่.....ตำบล..... อำเภอ.....
เพื่อพิจารณาการประเมินผลลงมติ
ครั้งที่ .../....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.
ณ

ผู้เข้าประชุม

ที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑.	นายอำเภอ	
๒.	หัวหน้าส่วนราชการประจำ อำเภอ หรือกำนันในพื้นที่ หรือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ของรัฐ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่	
๓.	ปลัดอำเภอ	

เริ่มประชุมเวลา น.

ระเบียบวาระที่ ๑**เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ**

ประธาน

ประชุม/

ผู้เข้าร่วมประชุม

/ ระเบียบ...

ระเบียบวาระที่ ๒

เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ประชุม/

ผู้เข้าร่วมประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓

เรื่องเพื่อพิจารณา

ประธาน

ที่ประชุม/

ผู้เข้าร่วมประชุม

ระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ประธาน

ที่ประชุม/

ผู้เข้าร่วมประชุม

เลิกประชุมเวลา.....น.

ลงชื่อ.....ผู้จัดทำรายงานการประชุม
(.....) ปลัดอำเภอ (เลขานุการ)

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจรายงานการประชุม
(.....) ประธานกรรมการฯ

หมายเหตุ ให้คณะกรรมการประเมินผลนำผลการประเมินทั้ง ๓ ด้าน ๘๐ ข้อมาพิจารณารวมกัน หากผลรวมคะแนนในระดับ “ผ่าน” จำนวน ๔๐ ข้อ ถือว่าผ่านการประเมิน หากระดับ “ผ่าน” น้อยกว่า ๔๐ ข้อ ถือว่าไม่ผ่านการประเมิน

รายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

เรียน นายอำเภอ.....

คณะกรรมการประเมินผล ได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ (นาย/นาง/นางสาว)
.....ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ตำบล.....
อำเภอจังหวัด.....

ปรากฏว่ามีผลรวมที่ประเมินได้อยู่ในระดับ “ผ่าน” จำนวน..... ข้อ จากเกณฑ์การ
ประเมินทั้ง ๓ ด้าน ทั้งหมดจำนวนข้อ ซึ่งมีจำนวน ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนเกณฑ์การประเมินผลทั้งหมด/
ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินผลทั้งหมด คณะกรรมการประเมินผล จึงมีความเห็นว่า

ผ่านการประเมิน ไม่ผ่านการประเมิน
เนื่องจาก (อธิบายและยกเหตุผลหรือพยานหลักฐานเอกสารสนับสนุนความเห็น)

.....
.....
.....

รายละเอียดตามสรุปการประเมินผลที่ส่งมาพร้อมนี้ จำนวน.....แผ่น (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการและเลขานุการ
(.....)

ประกาศอำเภอ.....

เรื่อง ประกาศผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่..... ตำบล.....

ตามประกาศอำเภอ.....ลงวันที่ เดือนพ.ศ. กำหนดให้
มี การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ตำบล.....อำเภอ
จังหวัด ในวันที่.....เดือน พ.ศ. นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการประเมินผลได้ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแล้ว ปรากฏว่า
นาย/นาง/นางสาวผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ตำบล.....อำเภอ
.....จังหวัด..... เป็นผู้ (ผ่าน/ไม่ผ่าน) การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ
ผู้ใหญ่บ้าน

จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่เดือน.....พ.ศ.

(ลงชื่อ).....

.....

นายอำเภอ.....

ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

ตัวอย่าง

บันทึกผลการปฏิบัติงาน

บ้าน ไผ่ล้อม หมู่ที่ ๙ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอไผ่งาม จังหวัดหนองไผ่
ด้าน กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ ฯ

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

วันนี้ เวลา ๙.๐๐ น. ข้าพเจ้า พร้อมด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน ประชาชนบ้านไผ่ล้อม จำนวน ๕๐ คน ได้ดำเนินกิจกรรม (ระบุง) ทำความสะอาด จัดเก็บขยะ ปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณ วัดไผ่ล้อม ถนนในหมู่บ้าน สะพานข้ามคลองน้ำใส ทางเดินตลาดสดของหมู่บ้าน โดยแต่ละครัวเรือนได้นำอุปกรณ์ทำความสะอาดไม้กวาด มีด จอบ เสียม เครื่องตัดหญ้า มาด้วยตนเองทุกครัวเรือน โดย อบต. ไผ่ล้อม สนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิง เจ้าอาวาสวัดไผ่ล้อมสงเคราะห์อาหารกลางวัน การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย นายอุดมพร ใจกล้า ปลัดอำเภอไผ่งาม ร่วมสังเกตการณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.ไผ่งาม อำนวยความสะดวกด้านการจราจร นักเรียนโรงเรียนไผ่ล้อมบริการน้ำดื่ม ผู้ได้รับประโยชน์ 250 คน ได้แก้ไขปัญหา (ถ้ามี) ความสกปรก รก รุงรัง ของถนน และปรับปรุงภูมิทัศน์ของหมู่บ้าน คลอง ปราศจากวัชพืช

จึงบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....

(นายเคน แก่นงาม)

กรรมการหมู่บ้าน

ลงชื่อ.....

(นายชัย ไผ่ทอง)

ผู้ใหญ่บ้าน

ทราบ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายอำเภอ

แบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ด้าน.....

วันที่ เดือน พ.ศ.
วันนี้ เวลา น. ข้าพเจ้า พร้อมด้วย

ได้ดำเนินกิจกรรม (ระบุรายละเอียด)

ผู้ได้รับประโยชน์.....คน ได้แก้ไข้ปัญหา (ถ้ามี)

จึงบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....
(.....)
กรรมการหมู่บ้าน

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้ใหญ่บ้าน

ทราบ
ลงชื่อ.....
(.....)
นายอำเภอ

ตัวอย่าง
แบบรายงานข่าว

บ้านไผ่ล้อม หมู่ที่ 9 ตำบลไผ่ขวาง อำเภอไผ่งาม จังหวัดหนองไผ่

วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2559

ด้วยเมื่อวันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 15.20 น. ได้เกิดเหตุ (ระบุ) ภัยอย่างรุนแรง
สถานที่เกิดเหตุ บริเวณไผ่ล้อม

รายละเอียดโดยย่อ ในวันและเวลาดังกล่าวข้างต้นได้เกิดเหตุพายุฝนฟ้าคะนอง เป็นเหตุให้ฟ้าผ่าโคตตาย

บ้านเรือนราษฎรได้รับความเสียหายหลายหลัง

ผู้ได้รับความเสียหาย จำนวน 50 คน ทรัพย์สินเสียหาย (ระบุ) บ้านเสียหายทั้งหลัง 3 หลัง เสียหายบางส่วน
47 หลัง โคตตาย 5 ตัว ราษฎรได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย 10 คน

หมู่บ้านได้แก้ไขปัญหา (ระบุ) ถ้ามี คณะกรรมการหมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้านได้ระดมคนในหมู่บ้านช่วยกันนำ

ผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ซ่อมแซมบ้านเรือนที่เสียหายให้อยู่ได้ชั่วคราว

การร้องขอรับความร่วมมือจากอำเภอ (ระบุ) ขอให้อำเภอส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยซ่อมแซมบ้านที่อยู่อาศัยตัดต้นไม้
ที่ล้มขวางทางสัญจรสำรวจความเสียหาย เพื่อให้การสงเคราะห์ตามระเบียบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ใหญ่บ้าน

ทราบ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายอำเภอ

แบบรายงานข่าว

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรียน นายอำเภอ

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. เวลา.....น.

ได้เกิดเหตุ (ระบุ)

.....

สถานที่เกิดเหตุ

รายละเอียดโดยย่อ

.....

ผู้ได้รับความเสียหาย จำนวน.....คน ทรัพย์สินเสียหาย (ระบุ)

.....

หมู่บ้านได้แก้ไขปัญห (ระบุ) ถ้ามี.....

.....

ร้องขอรับความช่วยเหลือจากอำเภอ (ระบุ)

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ใหญ่บ้าน

ทราบ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายอำเภอ

แบบรายงานข่าว (แจ้งเบาะแส)

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ด้วยเมื่อวันที่ เดือน.....พ.ศ. เวลา

ได้สืบทราบว่า นาย/นาง/นางสาวอายุปี อยู่บ้านเลขที่

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

มีเหตุการณ์ (ระบุ)

.....

ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านหรือประชาชน (ระบุ)

.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ใหญ่บ้าน

ทราบ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายอำเภอ

- ลับ -

แบบรายงานข่าว (แจ้งเบาะแส)

บ้านไผ่ล้อม หมู่ที่ ๙ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอไผ่งาม จังหวัดหนองไผ่

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ด้วยเมื่อวันที่ ๑๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ น. ได้ สืบทราบ ว่า นาย เขียว แดงสด อายุ ๔๕ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ที่ ๙ ตำบล ไผ่ขวาง อำเภอ ไผ่งาม จังหวัด หนองไผ่ มีพฤติการณ์ (ระบุ) ในช่วงเวลากลางคืนมักมีรถยนต์ และ รถจักรยานยนต์ เข้าออกบริเวณบ้านเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งน่าจะมีการซื้อขายยาเสพติด (ยาบ้า) ซึ่งนาย เขียว ไม่มี อาชีพ เป็นหลักแหล่ง เปลี่ยนรถยนต์ ใหม่บ่อยมาก ทะเบียนรถปัจจุบัน รถยนต์ ฮอนด้า ซีอาร์วี ทะเบียน กค ๔๖๗๔ หนองไผ่ ซึ่งรู้จักกับ ด.ต.แดง สุริยา สภ. หนองไผ่ เป็นอย่างดี

ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านหรือประชาชน (ระบุ) ราษฎรระแวงว่ายาเสพติดจะแพร่หลายมายัทราบ
ลงชื่อ.....

(.....)

นายอำเภอ

ลูกหลาน ทรัพย์สินราษฎรเริ่มถูกลัก ขโมย สูญหาย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ

(นายชัย ไผ่ทอง)

ผู้ใหญ่บ้าน

ทราบ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายอำเภอ

- ลับ -

การนับวันเข้ารับการประเมินผล
(สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปีก่อนระเบียบใช้บังคับ)
ตามข้อ 16 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการ
ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	วันที่ประเมินผลครั้งแรก	หมายเหตุ
6 เมษายน 2551 ถึง 20 ธันวาคม 2555	ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2559 ถึง วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2560	ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559

หมายเหตุ

ระเบียบฯ ข้อ ๑๖ กำหนดว่า “ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ก่อนวันที่ระเบียบนี้ มีผลใช้บังคับให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ดำเนินการประเมินผลทุก ๔ ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล”

การนับวันเข้ารับการประเมินผล
(สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี ภายหลังระเบียบใช้บังคับ)
ตามข้อ 6 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติ
หน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙

วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	วันที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี	วันที่เข้ารับการประเมินผล
21 ธันวาคม 2555	20 ธันวาคม 2559	21 ธันวาคม 2559
22 ธันวาคม 2555	21 ธันวาคม 2559	22 ธันวาคม 2559
23 ธันวาคม 2555	22 ธันวาคม 2559	23 ธันวาคม 2559
24 ธันวาคม 2555	23 ธันวาคม 2559	24 ธันวาคม 2559
25 ธันวาคม 2555	24 ธันวาคม 2559	25 ธันวาคม 2559
26 ธันวาคม 2555	25 ธันวาคม 2559	26 ธันวาคม 2559
27 ธันวาคม 2555	26 ธันวาคม 2559	27 ธันวาคม 2559
28 ธันวาคม 2555	27 ธันวาคม 2559	28 ธันวาคม 2559
29 ธันวาคม 2555	28 ธันวาคม 2559	29 ธันวาคม 2559
30 ธันวาคม 2555	29 ธันวาคม 2559	30 ธันวาคม 2559
31 ธันวาคม 2555	30 ธันวาคม 2559	31 ธันวาคม 2559
1 มกราคม 2556	31 ธันวาคม 2559	1 มกราคม 2560
2 มกราคม 2556	1 มกราคม 2560	2 มกราคม 2560
3 มกราคม 2556	2 มกราคม 2560	3 มกราคม 2560
4 มกราคม 2556	3 มกราคม 2560	4 มกราคม 2560
5 มกราคม 2556	4 มกราคม 2560	5 มกราคม 2560
6 มกราคม 2556	5 มกราคม 2560	6 มกราคม 2560
7 มกราคม 2556	6 มกราคม 2560	7 มกราคม 2560
8 มกราคม 2556	7 มกราคม 2560	8 มกราคม 2560
9 มกราคม 2556	8 มกราคม 2560	9 มกราคม 2560
10 มกราคม 2556	9 มกราคม 2560	10 มกราคม 2560
11 มกราคม 2556	10 มกราคม 2560	11 มกราคม 2560
12 มกราคม 2556	11 มกราคม 2560	12 มกราคม 2560
13 มกราคม 2556	12 มกราคม 2560	13 มกราคม 2560
14 มกราคม 2556	13 มกราคม 2560	14 มกราคม 2560
15 มกราคม 2556	14 มกราคม 2560	15 มกราคม 2560
16 มกราคม 2556	15 มกราคม 2560	16 มกราคม 2560
17 มกราคม 2556	16 มกราคม 2560	17 มกราคม 2560
18 มกราคม 2556	17 มกราคม 2560	18 มกราคม 2560
19 มกราคม 2556	18 มกราคม 2560	19 มกราคม 2560

วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	วันที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี	วันที่เข้ารับการประเมินผล
20 มกราคม 2556	19 มกราคม 2560	20 มกราคม 2560
21 มกราคม 2556	20 มกราคม 2560	21 มกราคม 2560
22 มกราคม 2556	21 มกราคม 2560	22 มกราคม 2560
23 มกราคม 2556	22 มกราคม 2560	23 มกราคม 2560
24 มกราคม 2556	23 มกราคม 2560	24 มกราคม 2560
25 มกราคม 2556	24 มกราคม 2560	25 มกราคม 2560
26 มกราคม 2556	25 มกราคม 2560	26 มกราคม 2560
27 มกราคม 2556	26 มกราคม 2560	27 มกราคม 2560
28 มกราคม 2556	27 มกราคม 2560	28 มกราคม 2560
29 มกราคม 2556	28 มกราคม 2560	29 มกราคม 2560
30 มกราคม 2556	29 มกราคม 2560	30 มกราคม 2560
31 มกราคม 2556	30 มกราคม 2560	31 มกราคม 2560
1 กุมภาพันธ์ 2556	31 มกราคม 2560	1 กุมภาพันธ์ 2560
2 กุมภาพันธ์ 2556	1 กุมภาพันธ์ 2560	2 กุมภาพันธ์ 2560
3 กุมภาพันธ์ 2556	2 กุมภาพันธ์ 2560	3 กุมภาพันธ์ 2560
4 กุมภาพันธ์ 2556	3 กุมภาพันธ์ 2560	4 กุมภาพันธ์ 2560
5 กุมภาพันธ์ 2556	4 กุมภาพันธ์ 2560	5 กุมภาพันธ์ 2560
6 กุมภาพันธ์ 2556	5 กุมภาพันธ์ 2560	6 กุมภาพันธ์ 2560
7 กุมภาพันธ์ 2556	6 กุมภาพันธ์ 2560	7 กุมภาพันธ์ 2560
8 กุมภาพันธ์ 2556	7 กุมภาพันธ์ 2560	8 กุมภาพันธ์ 2560
9 กุมภาพันธ์ 2556	8 กุมภาพันธ์ 2560	9 กุมภาพันธ์ 2560
10 กุมภาพันธ์ 2556	9 กุมภาพันธ์ 2560	10 กุมภาพันธ์ 2560
11 กุมภาพันธ์ 2556	10 กุมภาพันธ์ 2560	11 กุมภาพันธ์ 2560
12 กุมภาพันธ์ 2556	11 กุมภาพันธ์ 2560	12 กุมภาพันธ์ 2560
13 กุมภาพันธ์ 2556	12 กุมภาพันธ์ 2560	13 กุมภาพันธ์ 2560
14 กุมภาพันธ์ 2556	13 กุมภาพันธ์ 2560	14 กุมภาพันธ์ 2560
15 กุมภาพันธ์ 2556	14 กุมภาพันธ์ 2560	15 กุมภาพันธ์ 2560
16 กุมภาพันธ์ 2556	15 กุมภาพันธ์ 2560	16 กุมภาพันธ์ 2560
17 กุมภาพันธ์ 2556	16 กุมภาพันธ์ 2560	17 กุมภาพันธ์ 2560
18 กุมภาพันธ์ 2556	17 กุมภาพันธ์ 2560	18 กุมภาพันธ์ 2560
19 กุมภาพันธ์ 2556	18 กุมภาพันธ์ 2560	19 กุมภาพันธ์ 2560
20 กุมภาพันธ์ 2556	19 กุมภาพันธ์ 2560	20 กุมภาพันธ์ 2560
21 กุมภาพันธ์ 2556	20 กุมภาพันธ์ 2560	21 กุมภาพันธ์ 2560
22 กุมภาพันธ์ 2556	21 กุมภาพันธ์ 2560	22 กุมภาพันธ์ 2560
23 กุมภาพันธ์ 2556	22 กุมภาพันธ์ 2560	23 กุมภาพันธ์ 2560

วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	วันที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี	วันที่เข้ารับการประเมินผล
24 กุมภาพันธ์ 2556	23 กุมภาพันธ์ 2560	24 กุมภาพันธ์ 2560
25 กุมภาพันธ์ 2556	24 กุมภาพันธ์ 2560	25 กุมภาพันธ์ 2560
26 กุมภาพันธ์ 2556	25 กุมภาพันธ์ 2560	26 กุมภาพันธ์ 2560
27 กุมภาพันธ์ 2556	26 กุมภาพันธ์ 2560	27 กุมภาพันธ์ 2560
28 กุมภาพันธ์ 2556	27 กุมภาพันธ์ 2560	28 กุมภาพันธ์ 2560
1 มีนาคม 2556	28 กุมภาพันธ์ 2560	1 มีนาคม 2560
2 มีนาคม 2556	1 มีนาคม 2560	2 มีนาคม 2560
3 มีนาคม 2556	2 มีนาคม 2560	3 มีนาคม 2560
4 มีนาคม 2556	3 มีนาคม 2560	4 มีนาคม 2560
5 มีนาคม 2556	4 มีนาคม 2560	5 มีนาคม 2560
6 มีนาคม 2556	5 มีนาคม 2560	6 มีนาคม 2560
7 มีนาคม 2556	6 มีนาคม 2560	7 มีนาคม 2560
8 มีนาคม 2556	7 มีนาคม 2560	8 มีนาคม 2560
9 มีนาคม 2556	8 มีนาคม 2560	9 มีนาคม 2560
10 มีนาคม 2556	9 มีนาคม 2560	10 มีนาคม 2560
11 มีนาคม 2556	10 มีนาคม 2560	11 มีนาคม 2560
12 มีนาคม 2556	11 มีนาคม 2560	12 มีนาคม 2560
13 มีนาคม 2556	12 มีนาคม 2560	13 มีนาคม 2560
14 มีนาคม 2556	13 มีนาคม 2560	14 มีนาคม 2560
15 มีนาคม 2556	14 มีนาคม 2560	15 มีนาคม 2560
16 มีนาคม 2556	15 มีนาคม 2560	16 มีนาคม 2560
17 มีนาคม 2556	16 มีนาคม 2560	17 มีนาคม 2560
18 มีนาคม 2556	17 มีนาคม 2560	18 มีนาคม 2560
19 มีนาคม 2556	18 มีนาคม 2560	19 มีนาคม 2560
20 มีนาคม 2556	19 มีนาคม 2560	20 มีนาคม 2560
21 มีนาคม 2556	20 มีนาคม 2560	21 มีนาคม 2560

หมายเหตุ : ได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2555 เป็นต้นไป

ถาม-ตอบ ประเด็นเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับเมื่อไหร่

ตอบ ระเบียบนี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยลง
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม
๒๕๕๑ เป็นต้นไป (ตามระเบียบข้อ ๒)

๒. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้ประเมินผลกับผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ทุกคนหรือไม่

ตอบ ระเบียบนี้ใช้บังคับกับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ซึ่ง
เป็นวันที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ เนื่องจาก
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดบทเฉพาะกาลไว้ในมาตรา ๑๔ ว่า
กำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (พระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
ท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑) ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือด้วยเหตุ
อื่น ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๓ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัตินี้ ซึ่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๓ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัตินี้ มิได้กำหนดให้ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ระเบียบนี้จึงไม่ใช้บังคับ
กับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ (ตามระเบียบข้อ ๓)

๓. การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามระเบียบข้อ ๖ แตกต่างกับข้อ ๑๖ อย่างไร

ตอบ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ตามระเบียบข้อ ๖ เป็นการประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่
ดำรงตำแหน่งยังไม่ครบ ๔ ปีในวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ (ระเบียบมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๑)
โดยจะใช้ประเมินผลกับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ส่วนข้อ ๑๖ ใช้ประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปีก่อนระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ โดยจะใช้
ประเมินผลกับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ จนถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๑

๔. ใครเป็นผู้มีอำนาจในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ตอบ นายอำเภอจะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็น
ประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือกำนันในพื้นที่ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่ประจำใน
พื้นที่ ๑ คน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอ ๑ คน เป็นกรรมการและเลขานุการ (ตามระเบียบข้อ ๗)

โดยกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน โดยมีอำนาจหน้าที่ใน
การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผล การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน
และบันทึกรายงานการประเมินผล พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อนายอำเภอ (ตามระเบียบข้อ ๑๐)

๕. ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านใช้ระยะเวลากี่วัน

ตอบ ต้องดำเนินการประเมินผลให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ ต้องมีการประเมินผล (ตามระเบียบข้อ ๖ วรรคสอง)

๖. คณะกรรมการประเมินผลจะต้องทำการประเมินผลผู้ใหญ่บ้านในด้านใด

ตอบ คณะกรรมการประเมินผลจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยมีองค์ประกอบ ๓ ด้าน (ซึ่งกรมการปกครองได้กำหนดเป็นแนวทางไว้ในคู่มือฯ ให้แล้ว) ได้แก่

- ๑) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ
- ๒) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ และหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ
- ๓) ด้านความพึงพอใจ จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ

ทั้งนี้ คณะกรรมการประเมินผลจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อประกอบการประเมินผลด้วย โดยมีจำนวนราษฎรตามที่คณะกรรมการประเมินผลกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ คน โดยให้คำนึงถึงขนาดของหมู่บ้าน และจำนวนราษฎรในหมู่บ้านด้วย ซึ่งต้องครอบคลุมราษฎรทุกกลุ่มในหมู่บ้าน โดยให้ราษฎรระบุความเห็นว่าเป็นว่า ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมินผลด้วย (ตามระเบียบข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒)

๗. การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านมีเกณฑ์การพิจารณาเป็นอย่างไร

ตอบ ให้คณะกรรมการประเมินผลนำผลการประเมินขององค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน กับหลักการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาพิจารณารวมกัน หากผลรวมคะแนนอยู่ในระดับผ่านกึ่งหนึ่ง ถือว่า “ผ่านการประเมินผล”

ทั้งนี้ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หากผลการรับฟังปรากฏว่า ความคิดเห็นของราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่คณะกรรมการประเมินผลกำหนด เห็นว่า “ไม่ผ่านการประเมิน” ซึ่งขัดแย้งกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการประเมินผล ให้คณะกรรมการประเมินผลทบทวนผลการประเมิน และลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ

๘. เมื่อคณะกรรมการประเมินผลได้พิจารณาผลการประเมินแล้ว จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

ตอบ คณะกรรมการประเมินผลจะต้องรวบรวมเอกสารและรายงานการประเมินผลเสนอต่อนายอำเภอ เพื่อประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล และแจ้งผลการประเมินให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

กรณีผู้เข้ารับการประเมินผลไม่ผ่านการประเมิน นายอำเภอจะต้องออกคำสั่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลพ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่วันที่ประกาศผลการประเมิน (ตามระเบียบข้อ ๑๔)

๙. ผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ มีสิทธิอุทธรณ์หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิอุทธรณ์ผลการประเมิน โดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผล ภายใน ๑๕ วันนับวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง และให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาอุทธรณ์

หากคณะกรรมการประเมินผลเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอนายอำเภอ เพื่อดำเนินการคำสั่ง หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมรายงานความเห็นและเหตุผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัย (ตามระเบียบข้อ ๑๕)

๑๐. กำหนดที่ได้รับการแต่งตั้ง หลังวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ แต่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ จะต้องถูกประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้บังคับกับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ดังนั้น ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกำนัน ภายหลังจากวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ แต่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านก่อนวันที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ จึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องเข้ารับการประเมินผลตามระเบียบดังกล่าว

๑๑. หากผู้ใหญ่บ้านไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ และต้องพ้นจากตำแหน่ง หากอำเภอประกาศกำหนดให้มีการลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านใหม่ ผู้ใหญ่บ้านที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะไม่ผ่านการประเมินจะสามารถลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านได้อีกหรือไม่

ตอบ สามารถลงสมัครรับเลือกได้ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ห้ามไว้

**เรียนรู้หลักการทรงงาน
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**

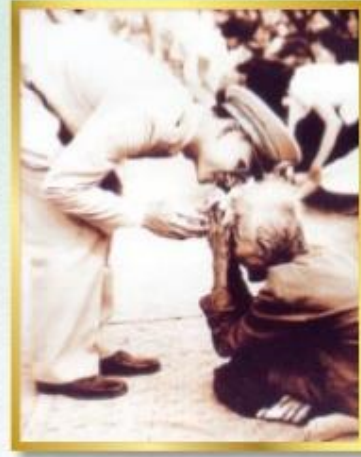

ความนำ

ตลอดระยะเวลาที่ททศวรรษแห่งการครองราชย์ที่ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนทั้งชาติ ด้วยพระราชปณิธานอันแน่วแน่ที่จะทรงเสียสละประโยชน์สุขส่วนพระองค์ เพื่อพสกนิกรชาวไทย สมดังที่ได้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

เรียนรู้หลักการทรงงาน
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชกรณียกิจที่พระองค์ ทรงปฏิบัติ นับตั้งแต่เสด็จขึ้นเถลิง ถวัลย์สิริราชสมบัติในปี ๒๔๘๙ แสดงให้เห็นถึงพระเมตตาและ พระมหากรุณาธิคุณ ในการบำบัด ทุกข์บำรุงสุขให้แก่พสกนิกรทั้งแผ่นดิน ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทรงทุ่มเท พระวรกายตรากตรำและมุ่งมั่น เพื่อ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่

พสกนิกร ไม่ว่าจะเชื้อชาติและศาสนาใด หรืออยู่ห่างไกลสักเพียงใด ก็มีทรงย่อท้อ ทรงเข้าไปช่วยเหลือราษฎรทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การเกษตร การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ และพลังงาน หรือแม้กระทั่งการจรรจา รกก็ทรงคิดค้นแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างแยบยล

การทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นการดำเนินงาน ในลักษณะทางสายกลางที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย และสามารถปฏิบัติได้จริง โดยทรงเน้น **“การพัฒนาคน”** เป็นตัวตั้ง และยึด **หลักผลประโยชน์ของปวงชน** และการมีส่วนร่วมตัดสินใจของ **ประชาชน** ตลอดจน**ภูมิสังคม**ที่คำนึงความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และ **การพึ่งตนเอง** โดยรู้จักประมาณตนและดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และ **“ทำตามลำดับขั้น”** อย่างบูรณาการ ซึ่งอาศัยความ **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** และการ **“รู้ รัก สามัคคี”** ของทุกฝ่าย ส่งผลให้ ประชาชนและชุมชนในชนบทที่ได้ดำเนินการตามแนวพระราชดำริมีความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม มีเทคโนโลยีที่ เหมาะสม ดำเนินการได้อย่างประหยัด และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง ยั่งยืน อันนำไปสู่ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ (สศช.) จึงได้ขออนุญาต
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อ
ประสานงานโครงการอันเนื่องมา
จากพระราชดำริ (กปร.) น้อมนำ

“หลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” อันทรงคุณค่ายิ่ง
ซึ่งสำนักงาน กปร. ได้จัดพิมพ์ขึ้น มาจัดพิมพ์ลงในสมุดบันทึก
“เรียนรู้หลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เผยแพร่แก่
ปวงชนชาวไทย เพื่อช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจหลักการทรงงาน
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ภาคส่วนต่างๆ เห็นคุณค่าและยึดถือ
เป็นแนวปฏิบัติในการเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อให้สามารถ
พึ่งตนเองได้ และขยายไปสู่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งสร้าง “สังคม
อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” สืบไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ธันวาคม ๒๕๕๑

เรียนรู้หลักการทรงงาน
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

**เรียนรู้หลักการทรงงาน
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**

“หลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) รวบรวมไว้มีความหลากหลายถึง ๒๓ หลักการ ซึ่งปวงชนชาวไทยสามารถน้อมนำไปปฏิบัติในวาระและโอกาสต่างๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่

๑. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
๒. ระเบิดจากข้างใน
๓. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
๔. ทำตามลำดับขั้น
๕. ภูมิสังคม
๖. องค์กรรวม
๗. ไม่ติดตำรา
๘. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด
๙. ทำให้ง่าย
๑๐. การมีส่วนร่วม
๑๑. ประโยชน์ส่วนรวม
๑๒. บริการรวมที่จุดเดียว
๑๓. ทรงใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ
๑๔. ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ
๑๕. ปลุกป่าในใจคน
๑๖. ขาดทุนคือกำไร
๑๗. การพึ่งตนเอง
๑๘. พออยู่พอกิน
๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง
๒๐. ความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน
๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข
๒๒. ความเพียร : พระมหาชนก
๒๓. รู้ รัก สามัคคี

สำหรับรายละเอียดหลักการทรงงานในหัวเรื่องข้างต้นมีดังต่อไปนี้

ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามความต้องการของประชาชน

ระเบิดจากข้างใน

พระองค์ทรงมุ่งเน้น เรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนามีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

แก้ปัญหาคู่จุดเล็ก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปี่ยมไปด้วยพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหา ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาคู่จุดเล็ก ๆ (Micro) คือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมีมุมมองข้าม ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...ถ้าปวดหัวก็คิดอะไรไม่ออก เป็นอย่างนั้นต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน ... มันไม่ได้เป็นการแก้อาการจริง แต่ต้องแก้ปวดหัวก่อน เพื่อที่จะให้อยู่ในสภาพที่คิดได้ ... แบบ (Macro) นี้ เขาจะทำแบบรื้อทั้งหมด ฉันไม่เห็นด้วย ... อย่างบ้านคนอยู่เรอบอกบ้านนี้มันผุดตรงนั้น ผุดตรงนี้ ไม่คุ้มที่จะไปซ่อม ... เอาตกลงรื้อบ้านนี้ ระเบิดเลย เราจะไปอยู่ที่ไหน ไม่มีที่อยู่ ... วิธีทำต้องค่อยๆ ทำ จะไประเบิดหมดไม่ได้ ...”

ทำตามลำดับขั้น

ในการทรงงาน พระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่เป็นของประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้ว ก็จะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่นๆ ต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค ที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชน โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ความตอนหนึ่งว่า

“ ... การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชน โดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้

การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ก่อนอื่น เป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงได้ต่อไปโดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อย เป็นไปตามลำดับ ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์ ...”

ภูมิสังคม

การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับ ลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ดังพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“... การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ ในสังคมวิทยา คือนิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไป ช่วยโดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็ อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ...”

องค์รวม

ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจร ในการที่จะพระราชทานพระราชดำริ เกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้น จะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง ดังเช่น กรณีของ “ทฤษฎีใหม่” ที่พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพแนวทางหนึ่งที่พระองค์ ทรงมองอย่างองค์รวม ตั้งแต่การถือครองที่ดินโดยเฉลี่ยของประชาชนคนไทย ประมาณ ๑๐-๑๕ ไร่ การบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพ เมื่อมีน้ำในการทำเกษตรแล้วจะส่งผลให้ผลผลิตดีขึ้น และหากมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรจะต้องรู้จักวิธีการจัดการและการตลาด รวมถึงการรวมกลุ่มรวมพลังชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพร้อมที่จะออกสู่การเปลี่ยนแปลงของ สังคมภายนอกได้อย่างครบวงจรนั่นคือ ทฤษฎีใหม่ ชั้นที่ ๑, ๒ และ ๓

ไม่ติดตำรา

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลม และรวมชอมกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน คือ “ไม่ติดตำรา” ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ในเรื่องของความประหยัดนี้ ประชาชนชาวไทยทราบกันดีว่า เรื่องส่วนพระองค์ก็ทรงประหยัดมากดังที่ เราเคยเห็นว่า หลอดยาสีพระทนต์นั้น ทรงใช้อย่างคุ้มค่าอย่างไร หรือฉลองพระองค์แต่ละองค์ทรงใช้อยู่เป็น เวลานาน ดังที่นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เคยเล่าว่า “... กองงานในพระองค์โดยท่านผู้หญิง บุตรี วีระไวทยะ บอกว่าปีหนึ่ง พระองค์เบิกดินสอ ๑๒ แท่ง เดือนละแท่ง ใช้จนกระทั่งกุด ใครอย่าไปทิ้ง ของท่านนะ จะกริ้วเลย ประหยัดทุกอย่าง เป็นต้นแบบทุกอย่าง ทุกอย่างนี้มีค่าสำหรับพระองค์หมด ทุกบาท ทุกสตางค์จะใช้อย่างระมัดระวัง จะสั่งให้เราปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ...”

ขณะเดียวกันการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำตัวเอง หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“... ให้ปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูก โดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติ จะได้ประหยัดงบประมาณ...”

ทำให้ง่าย

ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริดำเนินไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยส่วนรวม ตลอดจนสภาพทางสังคมของชุมชนนั้น ๆ ทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย อันเป็นการแก้ปัญหาด้วยการใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทางนั่นเอง แต่การทำสิ่งยาก ให้กลายเป็นง่ายนั้นเป็นของยาก ฉะนั้นคำว่า “ทำให้ง่าย” หรือ “Simplicity” จึงเป็นหลักคิดสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การมีส่วนร่วม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“... สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้นแท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยความสะดวกปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...”

ประโยชน์ส่วนรวม

การปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และการพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาและช่วยเหลือพสกนิกร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“... ใครต่อใครบอกว่าขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจจจะรำคาญด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้อะไร อยู่เรื่อยแล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้นมีได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้...”

พระบรมราชาวาท มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒๕๑๔

บริการรวมที่จุดเดียว

การบริการรวมที่จุดเดียวเป็นรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ หรือ One Stop Services ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่มาขอใช้บริการ

จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ที่แห่งเดียว ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“... กรม กองต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประชาชนทุกด้านได้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประองตองกัน ประสานกันตามธรรมดาแต่ละฝ่ายต้องมีศูนย์ของตน แต่ว่าอาจจะมิจานถือว่าเป็นศูนย์ของตัวเองคนอื่นไม่เกี่ยวข้อง และศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นศูนย์ที่รวบรวมกำลังทั้งหมดของเจ้าหน้าที่ทุกกรม กอง ทั้งในด้านเกษตรหรือในด้านสังคม ทั้งในด้านหางาน การส่งเสริมการศึกษามายู่ด้วยกัน ก็หมายความว่าประชาชน ซึ่งจะต้องใช้วิชาการทั้งหลายก็สามารถที่จะมาดู ส่วนเจ้าหน้าที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่ประชาชนก็มาอยู่พร้อมกันในที่เดียวกันเหมือนกัน ซึ่งเป็นสองด้าน ก็หมายถึงว่า ที่สำคัญปลายทางคือ ประชาชนจะได้รับประโยชน์และต้นทุนของผู้เป็นเจ้าของที่ให้ประโยชน์...”

ทรงใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ

ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ ต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรมได้ พระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ หรือแม้กระทั่งการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ได้แก่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ผล และไม้พืชม นอกจากได้ประโยชน์ตามชื่อของไม้แล้ว ยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้แก่พื้นดินด้วย เห็นได้ว่า ทรงเข้าใจธรรมชาติ และมนุษย์อย่างเกื้อกูลกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ

ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการ แนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การนำน้ำดี ขังไล่ น้ำเสีย หรือเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดีตามจังหวะการขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำ การบำบัดน้ำเน่าเสียโดยใช้ผักตบชวาซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ ดังพระราชดำรัสความว่า “ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ”

ปลูกป่าในใจคน

เป็นการปลูกป่าลงบนแผ่นดินด้วยความต้องการอยู่รอดของมนุษย์ ทำให้ต้องมีการบริโภคและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง เพื่อประโยชน์ของตนเองและสร้างความเสียหายให้แก่สิ่งแวดล้อม ปัญหาความไม่สมดุลจึงบังเกิดขึ้น ดังนั้น ในการที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“... เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรที่จะปลูกต้นไม้ ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

ขาดทุนคือกำไร

“... ขาดทุน คือ กำไร Our loss is our gain... การเสียคือ การได้ ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้ ...”

จากพระราชดำรัสดังกล่าว คือ หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อพสกนิกรไทย “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไรคือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนได้ ดังพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานแก่ตัวแทนของปวงชนชาวไทย ที่ได้เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๔ ณ ศาลาดุสิตดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ความตอนหนึ่งว่า

“... ประเทศต่างๆ ในโลก ในระยะ ๓ ปี มานี้ คนที่ก่อตั้งประเทศที่มีหลักทฤษฎีในอุดมคติที่ใช้ในการปกครองประเทศล้วนแต่ล่มสลายลงไปแล้ว เมืองไทยของเราจะสลายลงไปหรือ เมืองไทยนับว่าอยู่ได้มาอย่างดี เมื่อประมาณ ๑๐ วันก่อน มีชาวต่างประเทศมาขอพบ เพื่อขอโอวาทเกี่ยวกับการปกครองประเทศว่าจะทำอย่างไร จึงได้แนะนำว่า ให้ปกครองแบบคนจน แบบที่ไม่ติดตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคี มีเมตตา กัน ก็จะอยู่ได้ตลอดไม่เหมือนกับคนที่ทำตามวิชาการ ที่เวลาปิดตำราแล้วไม่รู้จะทำอย่างไร ลงท้ายก็ต้องเปิดหน้าแรกเริ่มใหม่ ถอยหลังเข้าคลอง ถ้าเราใช้ตำราแบบอะลุ่มอล่วยกันในที่สุดได้ ก็เป็นการดี ให้โอวาทเขาไปว่าขาดทุนเป็นการได้กำไรของเรา นักเศรษฐศาสตร์คงค้านว่าไม่ใช่ แต่เราอธิบายได้ว่า ถ้าเราทำอะอะไรที่เราเสีย แต่ในที่สุดเราเสียนั้น เป็นการได้ทางอ้อม ตรงกับงานของรัฐบาลโดยตรง เงินของรัฐบาลหรืออีกนัยหนึ่งคือเงินของประชาชน ถ้าอยากให้ประชาชนอยู่ดี กินดี ก็ต้องลงทุน ต้องสร้างโครงสร้าง ซึ่งต้องใช้เงินเป็นร้อย พัน หมื่นล้าน ถ้าทำไปเป็นการจ่ายเงินของรัฐบาล แต่ในไม่ช้าประชาชนจะได้รับผล ราษฎรอยู่ดี กินดี ราษฎรได้กำไรไป ถ้าราษฎรมีรายได้ รัฐบาลก็เก็บภาษีได้สะดวก เพื่อให้รัฐบาลได้ทำโครงการต่อไป เพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติ ถ้ารู้จัก สามัคคี รู้เสียสละ คือการได้ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้...”

การพึ่งตนเอง

การพัฒนาตามแนวพระราชดำรัสเพื่อแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือการพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุด ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“... การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวด เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญในระดับสูงขึ้นไป...”

พออยู่พอกิน

การพัฒนาเพื่อให้พสกนิกรทั้งหลายประสบความสุขสมบูรณ์ในชีวิตได้ เริ่มจากการเสด็จฯ ไปเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎรด้วยพระองค์เอง จึงทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้งว่า มีเหตุผลมากมายที่ทำให้ราษฎรตกอยู่ในวงจรแห่งทุกข์เข็ญ จากนั้น ได้พระราชทานความช่วยเหลือให้พสกนิกร มีความกินดีอยู่ดี มีชีวิตอยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” ก่อน แล้วจึงขยับขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

ในการพัฒนานั้น หากมองในภาพรวมของประเทศมีโรงงานเล็กน้อย แต่ต้องใช้ความคิดและกำลังของคนทั้งชาติ จึงจะบรรลุผลสำเร็จ ด้วยพระปรีชาญาณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทำให้คนทั้งหลายได้ประจักษ์ว่า แนวพระราชดำริในพระองค์นั้น “เรียบง่าย ปฏิบัติได้ผล” เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“ ... ถ้าโครงการดี ในไม่ช้า ประชาชนก็ได้กำไร จะได้ผล ราษฎรจะอยู่ดีกินดีขึ้น จะได้ประโยชน์ไป...”

เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้พระราชทานไว้ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ ความมีเหตุผล** รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ **ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี**พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัย **ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง**อย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกใน **คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต** และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม **ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา** และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำรัส เรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกันอย่างต่อเนื่องตลอดมา เพราะเห็นว่า หากคนไทยทุกคนได้ร่วมมือกันช่วยชาติ **พัฒนาชาติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกันแล้ว** ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าอย่างมาก ดังพระราชดำรัสดังนี้

“ ... คนที่ไม่มีความสุจริต คนที่ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่ makkelijk ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒

“ ... ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ ...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๓๓

“ ... ผู้ว่า CEO ต้องเป็นคนที่สุจริต สุจริตไม่ได้ ถ้าสุจริตแม้แต่คนเดียวก็ขอแข่งให้มีอันเป็นไป ...”

“ ... ข้าราชการหรือประชาชนมีการทุจริต ถ้ามีทุจริตแล้ว บ้านเมืองพัง ที่เมืองไทยพังมาเพราะมีทุจริต ...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๖

ทำงานอย่างมีความสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเคยมีพระราชดำรัสครั้งหนึ่งความว่า

“ ... ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น... ”

ความเพียร : พระมหาชนก

จากพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” เป็นพระราชนิพนธ์ที่พระองค์ทรงใช้เวลาค่อนข้างนานในการคิดประดิษฐ์ ทำให้เข้าใจง่าย และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน อีกทั้งภาพประกอบ และคติธรรมต่างๆ ได้ส่งเสริมให้หนังสือเล่มนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ที่หากคนไทยน้อมรับมาศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติตามรอยพระมหาชนก กษัตริย์ผู้เพียรพยายามแม้จะไม่เห็นฝั่ง ก็ยังว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายน้ำก็จะตกเป็นอาหารปู ปลา และไม่ได้พบกับเทวดาที่มาช่วยเหลือมิให้จมน้ำไป

เช่นเดียวกับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงริเริ่มทำโครงการต่างๆ ในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมในการทำงานมากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัยมุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็นเป็นสุข

รู้ รัก สามัคคี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคำสามคำ ที่มีค่าและความหมายลึกซึ้ง พร้อมทั้งสามารถปรับใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

รู้ : การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา

รัก : คือความรัก เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนความแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นๆ

สามัคคี : การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ควรคำนึงเสมอว่า เราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี
